

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2017

Pavla Váňová

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

**Motivace studentů absolvovat studijní pobyt Erasmus+
a jeho přínos**

Bakalářská práce

Autor: Pavla Váňová

Studijní program: B 6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Hradec Králové, 2017

Zadání bakalářské práce

Autor:	Pavla Váňová
Studium:	F14BP0136
Studijní program:	B6703 Sociologie
Studijní obor:	Sociologie obecná a empirická
Název bakalářské práce:	Motivace studentů absolvovat studijní pobyt Erasmus+ a jeho přínos
Název bakalářské práce AJ:	Students motivation to participate program Erasmus+ and benefits

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce představuje empirické šetření. Zkoumá motivace, záměry a bariéry, které provázejí rozhodování studentů vycestovat na studijní pobyt v zahraničí v rámci program Erasmus+, a dále, nakolik bylo dosaženo cílů programu, jak se naplnila očekávání studentů, jaký přínos měl pobyt pro jejich studium, v jejich osobním nebo i pracovním životě. Populaci tvoří studenti, popř. absolventi Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Výběr bude upřesněn v průběhu řešení zadání. Předpokládá se, že budou uplatněny smíšené metody s použitím rozhovorů podle předem připraveného scénáře a dotazník.

Dopita, M. 2007. Pierre Bourdieu o umění, výchově a společnost: reflexe sociologie praxe Pierra Bourdieua v české sociologii. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. Kopecký, M. a kol. 2013. Vědění a učení v globalizovaném světě: aktéři a změny. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy. Krňanská, P. E. 2010. Erasmus očima studentů. Praha: Dům zahraničních služeb. Nakonečný, M. 1997. Motivace lidského chování. Praha: Academia. Pelikán, J. 2011. Základy empirického výzkumu pedagogických jevů. Praha: Karolinum. Sak, P., J. Mareš 2007. Člověk a vzdělání v informační společnosti. Praha: Portál. Průcha, J. 1999. Vzdělávání a školství ve světě: základy mezinárodní komparace vzdělávacích systémů. Praha: Portál.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 31.3.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením PhDr. Miroslava Joukla, Ph.D. s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Hradci Králové dne 10. 5. 2017

Pavla Váňová

Anotace

Práce představuje empirické šetření. Zkoumá motivace, záměry a bariéry, které provázejí rozhodování studentů, zda vycestovat na studijní pobyt v zahraničí v rámci programu Erasmus+, a dále jak se naplnila jejich očekávání, jaký přínos měl pobyt pro jejich studium v jejich osobním, nebo i pracovním životě. Populaci tvoří studenti a absolventi Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové. Pro výzkum byla použita smíšená metoda za pomoci dotazníků a rozhovorů podle připraveného scénáře.

Klíčová slova: motivace, studijní pobyt, Erasmus+

Annotation

The thesis presents empirical research. It examines the motivations, intentions, and barriers that accompany student decision-making to participate Erasmus +, and how the student's expectations have been met, what benefit their stay has for their study, their personal or working life. The population is made up of students and graduates of the Faculty of Arts of the University of Hradec Králové. A mixed method was used for research using questionnaires and interviews.

Key words: motivation, Study abroad, Erasmus+

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala panu doktoru Miroslavu Jouklovi za vedení této bakalářské práce a odborné rady při jejím zpracování. Dále děkuji Referátu zahraničních styků FF UHK za jejich spolupráci a pomoc v průběhu psaní mé bakalářské práce.

Pavla Váňová

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	9
Úvod.....	10
1 Stav dosavadního poznání a teoretická východiska.....	12
1.1 Výzkumy týkající se Erasmus+.....	12
1.2 Studijní pobyt Erasmus+.....	13
1.2.1 Charakteristika programu Erasmus+.....	13
1.2.2 Program Erasmus+ na FF UHK.....	13
1.2.3 Nabízené destinace a financování.....	13
1.2.4 Průběh přijímacího řízení.....	14
1.2.5 Výjezdy studentů FF UHK.....	15
1.3 Motivace lidského chování.....	17
1.3.1 Charakteristika pojmu motivace.....	18
1.3.2 Motivace studentů vyjet.....	21
1.4 Bariéry pro vyjetí na Erasmus+.....	22
1.4.1 Charakteristika pojmu bariéra.....	22
1.4.2 Bariéry pro absolvování programu Erasmus+.....	22
1.4.3 Možnost odstranění bariér.....	25
1.5 Přínosy absolvování programu Erasmus+.....	25
1.6 Uplatnění absolventů VŠ na trhu práce.....	26
1.6.1 Vliv absolvování Erasmus+ na budoucí studium či zaměstnání.....	27
2 Cíle a výzkumné otázky empirické šetření.....	29
2.1 Cíle empirického šetření.....	29
2.2 Výzkumné otázky.....	29
• Dají se bariéry, uvedené respondenty, nějakým způsobem odstranit?.....	29
3 Metodologie.....	31
3.1 Vymezení vzorku populace kvantitativní části.....	33
3.2 Vymezení vzorku populace kvalitativní části.....	33
3.2.1 Respondenti rozhovorů.....	35
4 Analýza dat empirického šetření.....	37
4.1 Motivace.....	37
4.1.1 Jaké aspekty studenty nejvíce motivují pro absolvování programu Erasmus+?.....	37
4.1.2 Souvisí nějak spokojenost studentů s volbou studia na FF UHK a zájem absolvovat Erasmus+?.....	40
4.1.3 Ovlivňuje zájem absolvovat program Erasmus+ i katedra / obor, na kterých daný student studuje?.....	41
4.1.4 Jak studenti hodnotí propagaci programu Erasmus+?.....	43
4.1.5 Dílčí shrnutí.....	44
4.2 Bariéry.....	45
4.2.1 Jaké bariéry se nejčastěji vyskytují při rozhodování absolvovat Erasmus+?.....	45
4.2.2 Dají se bariéry, uvedené respondenty, nějakým způsobem odstranit?.....	47
4.2.3 Dílčí shrnutí.....	49
4.3 Očekávání / přínosy.....	50
4.3.1 Jaké očekávání mají studenti před výjezdem?.....	50
4.3.2 Splnil Erasmus+ očekávání, která měli studenti před výjezdem?.....	51
4.3.3 Jaké jsou nejčastější uváděné přínosy?.....	52

4.3.4 Má / může mít absolvování programu Erasmus+ vliv v pozdějším studiu či zaměstnání?.....	55
4.3.5 Dílčí shrnutí.....	56
Závěr	57
Seznam použité literatury	59
Přílohy	61

Seznam použitých zkratk

- Erasmus+ - Studijní pobyt Erasmus+
- FF UHK - Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové
- HÚ - Historický ústav
- KARCH - Katedra archeologie
- KFSV - Katedra filosofie a společenských věd
- KPOL - Katedra politologie
- KPVHA - Katedra pomocných věd historických a archivnictví
- KSOC - Katedra sociologie

Úvod

V současné době se studentům vysokých škol otevírá nepřehledné množství příležitostí, jak volit své vlastní studijní, pracovní, osobní záměry a utvářet tak svou životní dráhu. Jednou z nich mimo jiné je příležitost vycestovat za studiem do cizí země. Po řadu let se studentům nabízí mnoho programů, které umožňují studentům vycestovat, rozšířit obzory a zkusit si, jaké je studovat a žít v zahraničí. Otázkou však zůstává, proč mnohdy této příležitosti nevyužívají.

Tato otázka je i hlavním důvodem výběru daného tématu pro bakalářskou práci. Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na téma absolvování studijních pobytů v rámci programu Erasmus+ (dále zkráceně jen Erasmus+) studenty nebo absolventy Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové (FF UHK). V první řadě především na podněty, které motivují studenty absolvovat Erasmus+. V neposlední řadě však i na důvody či bariéry, proč studenti nechtějí nebo nemohou program absolvovat. Dále jsem se také zaměřila na přínosy pro studenty, které jsou spojené s Erasmus+. V souvislosti s přínosy vyvstává také otázka, zda absolvování studijního pobytu Erasmus+ má nějaký případný dopad či pozitivní přínos pro budoucí studium či zaměstnání a zda absolvování programu pomohlo absolventům VŠ při přechodu na trh práce.

Cílem bakalářské práce je najít základní podněty, které studenty motivují pro absolvování programu Erasmus+, a jaké přínosy jsou s ním spojené. Dále si práce klade za cíl určit bariéry, které se vyskytují u studentů při rozhodování o studiu v zahraničí, a snažit se najít účinné řešení pro jejich minimalizaci či úplné odstranění.

Bakalářská práce obsahuje empirické šetření se smíšenou metodou, pomocí dotazníku a rozhovorů dle předem připraveného scénáře.

Bakalářská práce je členěna na čtyři kapitoly. První kapitola, která má název Stav dosavadního poznání a teoretická východiska, se zabývá především výzkumy, které se týkají Erasmus+, a vysvětlením základních pojmů. Těmito pojmy jsou Erasmus+ a jeho realizace na FF UHK, motivace a bariéry, které provázejí rozhodování studentů absolvovat Erasmus+. Dále také přínosy, které byly zaznamenány v souvislosti s absolvováním Erasmus+.

Druhá kapitola uvádí cíl empirického šetření a výzkumné otázky.

Následující kapitola je zaměřena na metodologii a výzkumný vzorek. Popisuje výzkumné metody, které byly použity, bližší charakteristiku a výběr vzorku populace pro empirické šetření.

Čtvrtá kapitola se zaměřuje na analýzu dat empirického šetření. Je rozdělena do jednotlivých oddílů dle určitého výzkumného tématu. V každém oddílu se nachází odpovědi na položené výzkumné otázky. Na konci každého oddílu je shrnutí zjištěných poznatků.

Bakalářská práce je zakončena závěrem, který hodnotí celou práci a předkládá návrhy pro další šetření.

1 Stav dosavadního poznání a teoretická východiska

1.1 Výzkumy týkající se Erasmus+

Na téma Erasmus+ bylo realizováno mnoho výzkumů. Dům zahraniční spolupráce (dále jen „DZS“) provedl dvě kola studie ohledně informovanosti o programu Erasmus+, které proběhly formou elektronického dotazníku. Hlavním cílem dotazníků bylo zjistit rozsah a kvalitu informovanosti a zkušeností dosavadních i potencionálních účastníků. V současné době probíhají studie například na témata: Zpětná vazba od účastníků zahraničních pobytů a mapování přínosů programu, Průzkum vlivu projektů Erasmus+ sektoru mládeže na účastníky a projektové vedoucí, Výzkum participace mladých lidí účastnících se projektů Erasmus+ mládež, Studie sledující rozvoj kompetencí a kapacit pracovníků s mládeží a další.¹

Každý student po absolvování studijního pobytu Erasmus+ je povinen také vyplnit závěrečnou zprávu, kde mimo jiné uvádí i motivace pro vyjetí, jaký shledal přínos spojený s výjezdem apod.

Dále proběhla například samostatná studie firmy SCIO ohledně motivace ke studiu na VŠ, kde třemi důvody, které mají srovnatelné zastoupení, představují vzdělávat a zdokonalovat se, získat VŠ titul a získat žádanou pracovní pozici. Přičemž důvod získání VŠ studia či získání pracovní pozice může být v průběhu studia, které trvá několik let, upozaďován, až může docházet k přerušení studia či úplnému odchodu ze studia.

Národní ústav odborného vzdělávání provedl výzkum na téma Přístup mladých lidí a jejich profesionální uplatnění. Ve zprávě je mimo jiné rozvedena i oblast předčasného odchodu ze vzdělávání, přerušení studia, kdy v procentuálním zastoupení je na druhém místě přerušeni či odchod během studia vysoké školy. Hlavním důvodem je pak uváděn nezáměr o další studium a na druhém místě pak potřeba vydělat peníze.

Jak tedy vyplývá z následujících dvou výzkumů, studenti sice mohou mít motivace studovat na vysoké škole, ale v průběhu studia důsledkem ostatních faktorů či nesprávné volby oboru může docházet k nežádoucímu přerušování či odchodu ze

---

¹ <http://www.naerasmusplus.cz/cz/o-programu/studie/>

studia. Může být pak zajímavým předmětem zkoumání, zda program Erasmus+ může nějak dopomoci k zamezení tohoto jevu.

1.2 Studijní pobyt Erasmus+

1.2.1 Charakteristika programu Erasmus+

Studijní pobyt Erasmus+ (dále jen „Erasmus+“) je jedním z nejznámějších programů Evropské unie zaměřených na vzdělávání a výchovu, umožňující studentům vyjet za studiem do zahraničí na jeden až dva semestry. [Krňanská, 2010: 5] Erasmus+ je součástí Programu celoživotního učení (LLP - Lifelong Learning Programme) a nahrazuje předešlé programy tohoto typu. Dříve byl znám pod názvem pouze Erasmus, a od roku 2014 nově Erasmus+. Program se nezaměřuje pouze na studenty, ale mohou se ho zúčastnit i pedagogové, pro které nabízí řadu aktivit. Program nabízí širokou škálu aktivit od studijních pobytů až k pracovním stážím. V České republice byl program Erasmus zahájen v roce 1998 a v současné době je do programu zapojeno přibližně 90 % evropských univerzit z 31 účastnických zemí. [Krňanská, 2010: 5]

1.2.2 Program Erasmus+ na FF UHK

Nyní se blíže zaměřím na program Erasmus+ přímo na Filozofické fakultě UHK. Nejprve tedy jakou nabídku destinací mají studenti FF UHK na výběr a jak se liší financování programu. Dále také jakým způsobem probíhá výběr studentů, kteří na Erasmus+ vyjedou. Následně vyjádřím výjezdy na Erasmus+ v číslech, kolik studentů v posledních letech vycestovalo, a které destinace jsou na základě počtu vyjetých studentů preferovány.

Uvedení těchto základních informací slouží hlavně pro seznámení se, jak program Erasmus+ funguje na FF UHK.

1.2.3 Nabízené destinace a financování

Cílových destinací programu Erasmus+ je opravdu široká škála a skoro každý by si mohl najít svou cílovou destinaci. Důraz se však musí klást také na katedru a studijní obor, který student studuje, protože některé destinace jsou pouze pro určité katedry. Tedy neplatí, že do všech nabízených destinací mohou vyjet všichni studenti bez

ohledu na studovaný obor. Seznam, kde jsou uvedeny destinace a poznámky, pro které obory je tato destinace možná, studenti najdou na webových stránkách FF UHK.

Co se týče financování programu, studenti obdrží před samotným vyjetím na Erasmus+ stipendium. Výše stipendia se odvíjí od cílové destinace. Cílové destinace jsou rozděleny do tří skupin, v nichž každá skupina má jinou částku určenou na jeden měsíc. V následující tabulce je uveden výčet destinací s rozřazením do jednotlivých skupin dle výše stipendia:

Tabulka č. 1: Cílové destinace rozřazené ve skupinách dle výše stipendia

Skupina 1 - 500 EUR/ měsíc	Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lichtenštejnsko, Norsko, Rakousko, Švédsko, Velká Británie
Skupina 2 - 400 EUR/ měsíc	Belgie, Kypr, Německo, Španělsko, Řecko, Chorvatsko, Island, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Slovinsko, Turecko
Skupina 3 - 300 EUR/ měsíc	Bulharsko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Makedonie, Malta, Polsko, Rumunsko, Slovensko

Zdroj: Internetové stránky FF UHK

1.2.4 Průběh přijímacího řízení

Poté, když se student FF UHK rozhodne, že by Erasmus+ chtěl absolvovat, nadchází několik kroků. Prvním krokem je vyplnění přihlášky, kde se mimo obecných informací ohledně studenta a oboru, který studuje, vyplňují i další informace. Student musí uvést svou znalost cizích jazyků, tedy jakým/i jazyky hovoří a také na jaké úrovni. Dále je nutné uvést cílovou zemi, kterou si uchazeč vybral, ta je označena jako „vybraná univerzita“. Student vyplňuje i políčko „náhradní univerzita“, a to pro případ, kdyby nebyl vybrán pro svou cílovou univerzitu, může být poslán právě na tuto náhradní. Společně s vyplněnou přihláškou se dále odesílá motivační dopis. Motivační dopis je v rozsahu maximálně jedné strany A4 a v jazyku dle vybrané země a jazyku, ve kterém bude student studovat, tedy například pro výjezd do Německa v němčině, do Španělska ve španělštině apod. V tomtéž jazyce je nutné poslat i svůj

životopis. Poslední náležitostí je výpis studijních výsledků studenta ze systému STAG. Všechny tyto náležitosti posleze student odesílá emailem pracovním kanceláře Referátu zahraničních styků.

Poté, když pracovnice prostudují všechny dokumenty, obdrží student informační email s datem konání ústního pohovoru výběrového řízení. V průběhu ústního pohovoru se student představí, zodpoví otázky typu: proč se rozhodl přihlásit, kam a proč chce vycestovat a podobně. Po ukončení ústních pohovorů nadchází rozhodování, který student kam vyjede, či nevyjede.

Pracovnice na základě šesti kritérií, jimiž jsou: jazyková vybavenost, kvalita motivačního dopisu, dosavadní studijní výsledky, propojení studijního pobytu s oborem uchazeče, kvalita ústní prezentace, rozhodují o jednotlivých uchazečích. Nejdůležitější a nejvíce směřodatné je hned první kritérium, kterým je jazyková vybavenost. Studenti v tomto jazyce studují na přijímací škole, a je tedy nutná určitá úroveň. V případech, kdy více uchazečů má zájem o stejnou cílovou zemi a není zde dostatek míst, přichází na řadu posuzování dalších z výše zmíněných kritérií.

Na základě posouzení všech kritérií a skutečností přichází usnesení výsledků, který student uspěl či neuspěl a kam popřípadě vycestuje. Toto rozhodnutí se pak rozesílá jednotlivým uchazečům emailem, kteří mají omezenou dobu na oznámení svého stanoviska.

V případě, že student s rozhodnutím souhlasí a rozhodne se vycestovat na vybranou univerzitu, začíná proces vyřizování náležitostí před samotným výjezdem. Student se seznamuje s webovými stránkami cílové univerzity a s univerzitou samotnou, vyplňuje potřebné náležitosti a předběžně si volí studijní předměty, které by chtěl studovat na dané univerzitě. Po zdolání všech těchto povinností je student připraven vycestovat.

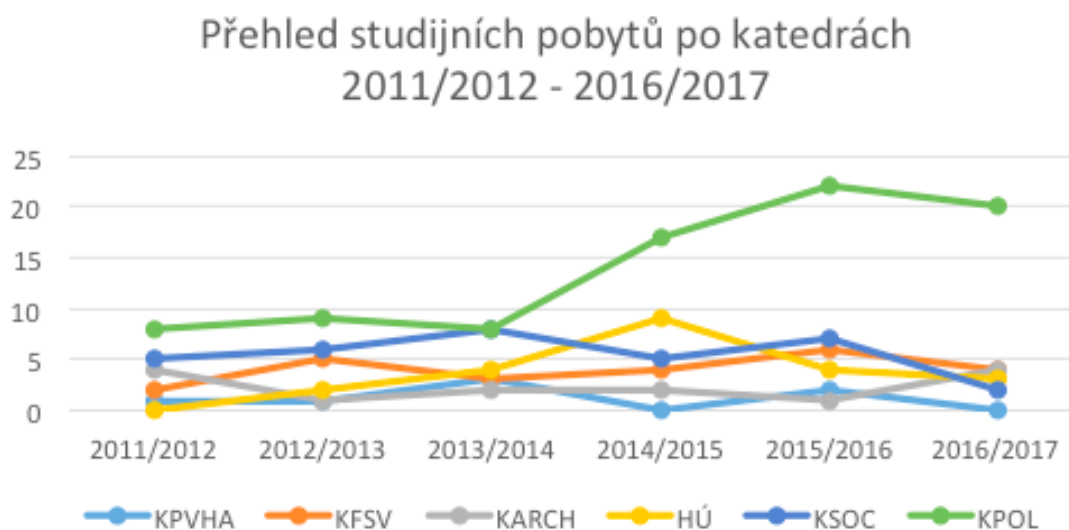
1.2.5 Výjezdy studentů FF UHK

V období mezi lety 2007-2017 vycestovalo do zahraničí díky programu Erasmus+ přibližně 240 studentů FF UHK z jednotlivých kateder. Výrazně největší zastoupení mají studenti z katedry politologie FF UHK. Na druhém místě jsou pak studenti katedry sociologie FF UHK (viz graf 1). Oproti tomu nejméně zatím vycestovalo

studentů z katedry pomocných věd historických a archivnictví, kdy od roku 2011 do současnosti vycestovalo pouze 7 studentů. Pro porovnání, z katedry politologie ve stejném časovém období vycestovalo studentů 84, což je opravdu markantní rozdíl. Ostatní zastoupení mezi jednotlivými katedrami je následující: 33 studentů z katedry sociologie, 24 studentů z katedry filosofie a společenských věd, 22 z historického ústavu a 14 z katedry archeologie². Jedná se i o jeden ze zkoumaných problémů, zda má na míru participace v programu i nějaký vliv katedra, kterou student studuje. V grafu níže je zaznamenán vývoj výjezdů jednotlivých kateder od roku 2011.

Graf č. 1: Počet vyjíždějících studentů FF UHK v rámci jednotlivých kateder

Zdroj: Referát zahraničních styků FF UHK

Co se týče preferovaných destinací, v souvislosti s možností jednotlivých kateder se liší i preferované destinace. V následující tabulce můžeme vidět, že katedra/ ústav (dále jen katedra) má jednoznačný vliv na volené cílové destinace. To se odvíjí jak od faktu, že každá katedra má rozdílný rozsah destinací, ale mohou zde hrát roli i faktory tykající se samotného studia. Pro každou katedru po vzdělávací stránce v souvislosti s oborem může být zajímavá odlišná destinace. U každé katedry FF UHK jsou v tabulce uvedeny níže dvě destinace s nejvyšším počtem vyjetých studentů.

² Procentuální vyjádření participace účastníků z jednotlivých kateder: KPOL 44,6 %, KSOC 17,9 %, HÚ 12,5 %, KFSV 11,3 %, KARCH 10,4 %, KPVHA 3,3 %.

Tabulka č. 2: Nejnavštěvovanější destinace jednotlivých kateder a ústavu

Katedra	Cílová destinace	Počet studentů
Katedra archeologie	University of Sheffield (Velká Británie)	4
	University of Ljubljana (Slovinsko)	2
Katedra sociologie	Mugla University (Turecko)	7
	Polytechnic Institute of Coimbra (Portugalsko)	4
Historický ústav	University of Évora (Portugalsko)	7
	University of Wroclaw (Polsko)	5
Katedra pomocných věd historických a archivnictví	University of Klagenfurt (Rakousko)	2
	University of Évora (Portugalsko)	1
Katedra politologie	Dalarna University (Švédsko)	11
	Tallinn University (Estonsko)	9
Katedra filosofie a společenských věd	University of Palermo (Itálie)	9
	University of Oslo (Norsko)	4

Zdroj: Referát zahraničních styků FF UHK

1.3 Motivace lidského chování

Téma motivace je v bakalářské práci stěžejní hlavně proto, že při rozhodování, zda student vyjede nebo nevyjede na Erasmus+, hraje motivace zásadní roli. Jak již bylo nastíněno výše, jedním z hlavních témat práce je na základě jakých motivů studenti absolvují Erasmus+. To však není možné bez teoretického základu ohledně motivace a komplexně motivace lidského chování.

Vysvětlení lidského chování je jedním z nejzásadnějších a také nejtěžších úkolů. Proběhlo a stále probíhá desítky výzkumů na téma, proč se lidé chovají tak, jak se chovají.

Milan Nekonečný [1997] uvádí ve své knize *Motivace lidského chování* dva základní aspekty této otázky „proč“. První aspekt se vztahuje ke způsobu chování, tedy proč se jeden člověk v dané situaci chová nějakým způsobem a jiný člověk ve stejné situaci naprosto odlišným způsobem. Druhý aspekt se vztahuje k cílům a psychickým důvodům tohoto chování, kdy více jedinců může dosáhnout stejného cíle, avšak za rozdílných způsobů. Dále otázky předmětu zkoumání, a to proč daný člověk postupoval tak, jak postupoval, a poté, jaký k tomu měl tzv. „psychologický důvod“, tedy motiv. [Nekonečný, 1997: 5]

V knize *Základy výzkumu chování* „Kerlinger hovoří o vnitřních proměnných či proměnných organismu jako o důležité třídě jevů, které zprostředkovávají a modifikují působení nezávisle proměnných faktorů na chování a s jejichž realitou je třeba počítat.“ [Kerlinger, 1972: 8]

Nemotivované či návykové chování se od motivovaného liší především tím, že postrádá rysy výběrovosti. [Velký sociologický slovník, 1996: 651] Pokud pomineme chování, které má člověk nějakým způsobem naučené či zautomatizované, můžeme říci, že chování člověka je téměř vždy orientováno k určitému cíli. Jedinec si vytyčí určitý cíl a pokouší se chovat právě tak, aby svého vytouženého cíle dosáhl.

1.3.1 Charakteristika pojmu motivace

Vpřípadě termínu motivace, existuje velké množství interpretací. Pojem motivace je odvozen z latinského slova „motus“, který označuje stav vyvolávající nějakou činnost, chování či jednání, který směřuje určitým směrem k naplnění určitého cíle. Jak již název vypovídá, jedná se o vyjádření faktu, že v našem jednání a chování existují určité hybné síly, které se nazývají motivy. Definiční motivu uvádí Bedrnová a Nový ve své knize: „*Motiv představuje určitou jednotlivou vnitřní psychickou sílu - popud, pohnutku. Může být chápán jako psychologická příčina či důvod určitého chování či jednání člověka, individualizuje jeho prožívání a dává jeho činnosti psychologický smysl. Obecným cílem každého motivu je dosažení určitého finálního psychického stavu – nasycení.*“ [Bedrnová, Nový, 1998: 222]

Motivace je hypotetický konstrukt, tedy nejedná se o nic hmatatelného. Její pomocí se snažíme vysvětlit naše cílené jednání a chování. S tímto faktem koresponduje například interpretace motivace P. G. Zimbarda [1983, 344], který vysvětluje pojem motivace na základě tvrzení, že motivaci nikdo nikdy neviděl. Tedy interpretuje

motivaci jako pojem vyjadřující určité závěry z toho, co je pozorováno, tím, že chování směřuje k dosažení určitých cílů, že probíhá s určitou silou (úsilím) a že člověk prožívá touhy a chtění. [Nekonečný, 1997: 12]

Motivaci můžeme také rozdělit, na motivaci vnější a vnitřní. Vnější motivace je zapříčiněna činy, které vyvolávají jiní lidé. Zatímco motivace vnitřní je zapříčiněna činy, které vyvoláváme a poté i spouštíme pouze my sami. Zde však vždy platí, že vnitřní motivace je silnější než motivace vnější, tedy zásadní je individuální myšlení samotného člověka.

Motivace vždy probíhá v nějakém určitém čase a zde se používá označení motivační proces. Základem tohoto procesu je vztah vnějších a vnitřních faktorů. Vnější faktory se označují jako podněty či iniciativy a vnitřní faktory jako impulsy. Zatímco vnitřní faktory jsou psychologickým výrazem potřeb jedince, vnější faktory vedou k uspokojování jednotlivých potřeb jedince. Jak je uvedeno v knize *Psychologie a sociologie řízení*, motivační proces probíhá souběžně ve třech dimenzích, kterými jsou:

- a) „Dimenze směru,“
  - to, co jedince chce, co je pro něj přitažlivé a čeho by chtěl dosáhnout
- b) „Dimenze intenzity“
  - síla či intenzita konkrétní motivace, míra úsilí k dosažení určitého cíle
- c) „Dimenze stálosti“ (vytrvalosti či vůle)
  - vyjadřuje schopnost jedince překonávat nejrůznější překážky během motivačního procesu

[Bedrnová, Nový, 1998: 221]

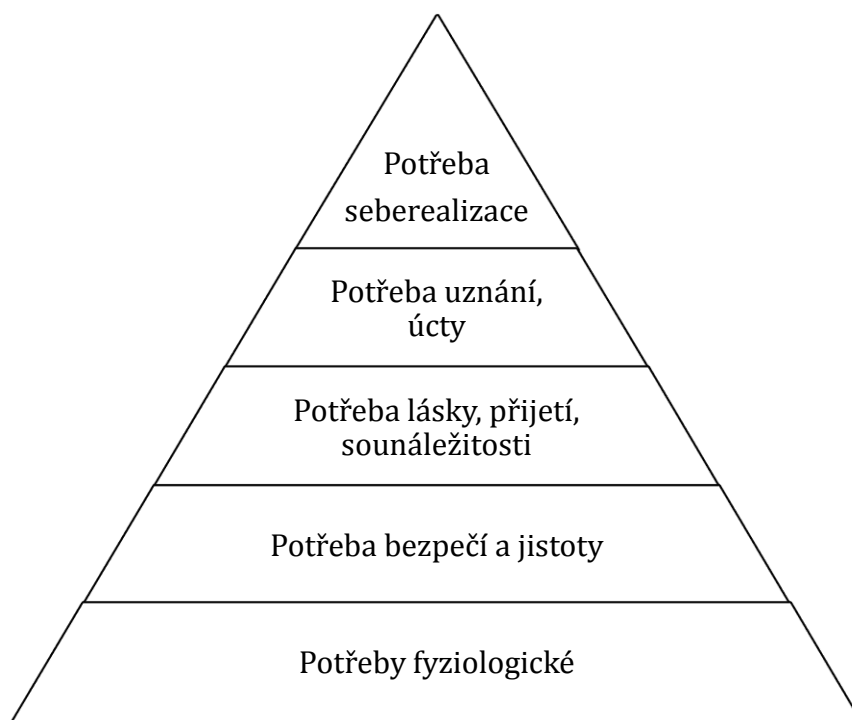
Jak je již uvedeno u třetí dimenze, motivační proces je těsně spojen s vůlí jedince. Uskutečňování vytyčeného cíle bez vůle nemůže existovat. Tento vztah je dialektický a platí i v opačném případě, kdy vůle bez motivace je prázdný hypotetický konstrukt.

Jak je již zmíněno výše, jedním z klíčových konceptů motivace je motiv. Druhým klíčovým konceptem je potřeba, která je základním zdrojem motivace. Potřeby se dělí na primární a sekundární. Primární potřeby se také často nazývají jako biologické či fyziologické a jsou jimi například hlad, žízeň, spánek atd. Tyto potřeby, jak již vyplývá z podstaty věci, jsou nezávislé na vnějším prostředí a objevují se vždy a u každého. Sekundární potřeby označované také jako sociální jsou závislé na

mezilidských interakcích s okolním světem a jsou jimi například potřeba seberealizace, bezpečí, uznání atd.

Motivované chování je poté činností zprostředkující vztah mezi potřebou a jejím uspokojováním, kde motiv vyjadřuje náplň daného uspokojení. Výběrový rys motivovaného chování pak zapříčiňuje selektivnost jednotlivých motivů a možnost je hierarchicky řadit. Zde je vhodné uvést Maslowovu teorii motivace, kde hlavním hypotézou této teorie je „hypotéza hierarchie“. Maslow ve své teorii uvádí, že „lidé jsou motivováni hierarchickým systémem základních „instinktoidních“ potřeb. [Madsen, 1979: 293] Tuto teorii zakládá i na své pyramidě potřeb, na jejímž vrcholu uvádí specifickou lidskou možnost, tedy potřebu seberealizace (viz Obrázek č. 1).

Obrázek č. 1: Maslowova pyramida potřeb

Zdroj: Maslowova pyramida potřeb

Pro pochopení systému motivace je také velice důležité vědět, jak tento proces vůbec vzniká, resp. jaké má zdroje. Jako zdroje označujeme skutečnosti, které motivaci vytvářejí. Mezi tyto zdroje jsou uváděny i potřeby. Potřeba je zde chápána jako hlavní zdroj motivace. Mezi hlavních 5 zdrojů motivace se nejčastěji uvádí:

- potřeby
- návyky
- zájmy
- hodnoty
- ideály

Co se týče samotného projevu motivace, může se projevovat jako:

1. konkrétní pohnutka nebo bezprostřední příčina určitého jednání
2. průběžná aktivace jednání
3. směrová determinace jednání
4. smysluplná struktura jednání
5. důvod pro rozhodnutí k určitému jednání v situaci volby

[Velký sociologický slovník, 1996: 651]

Nutno opět podotknout, že označení motivace není v literatuře používáno jednoznačně a žádné autorské vymezení není jednoznačně přijato. Existují desítky teorií motivace, kde každý autor tuto teorii vykládá jiným způsobem. Ať už je interpretace motivace jakákoliv, její funkcí je vždy uspokojování potřeb individua, které vykazuje nějaké nedostatky v jeho psychickém a sociálním bytí.

1.3.2 Motivace studentů vyjet

Jak je již zmíněno výše, motivace lidského chování je komplexním procesem a často je velmi těžce lze zpětně hodnotit, co bylo hlavním motivem. Podněty, které studenty motivují vyjet, se mohou u každého jednotlivce individuálně lišit. Nutno zohlednit individualitu studentů a jejich životních situací, které hrají roli při rozhodování. Impulsy mohou vycházet od učitelů, pracovníků referátu či od samotných studentů, i zde je škála různorodá. Motivy pro absolvování programu často mohou být například poznání cizí země, kultury, lidí, příležitost k cestování či osamostatnění se. Motivem může zajisté být i špatná rodinná situace, rozchod s partnerem či partnerkou a touha odcestovat ze stávajícího prostředí pryč. Dále se také může jednat o podněty spojené

se studiem, jako je poznání jiného systému výuky, rozšíření si obzorů v rámci svého oboru a touha dozvědět se něco nového. Může se jednat i o motivy dlouhodobějšího rázu, jako je například snadnější uplatnění na trhu práce a být více zajímavý pro budoucí zaměstnavatele. V neposlední řadě se může jednat o motiv spojený s jazykovou vybaveností, a tedy touha zlepšit jazykovou úroveň, překonat ostych a nebát se s lidmi komunikovat i v jiném než rodném jazyce. Jak již bylo zmíněno, u motivů se jedná o záležitost silně individuální. Často se však jedná o více důvodů, tedy motivů pro absolvování programu Erasmus+. V současné době zatím neexistuje žádná studie, která by se zabývala motivací studentů k absolvování programu Erasmus+. K dispozici jsou však výsledky jednotlivých analýz ze závěrečných zpráv. Závěrečnou zprávu vyplňuje každý student po svém návratu z pobytu, kde se mimo jiného uvádí i důvody pro vyjetí, tedy motivy.

S motivací studentů vyjet se v neposlední řadě vážou i jednotlivá očekávání studentů. Ač si to mnoho studentů nepřipouští či připouštět nechce, je velice těžké nemít očekávání. Jak samotná motivace, tak i v návaznosti jednotlivá očekávání jsou i jedním z předmětů zkoumání práce. Především přesné motivy pro absolvování programu, jak se u jednotlivých studentů liší a jakého charakteru jsou. Také intenzita jednotlivých motivů, zda jsou nějaké dominantní či naopak méně důležité.

1.4 Bariéry pro vyjetí na Erasmus+

1.4.1 Charakteristika pojmu bariéra

Pojem bariéra je obecné pojmenování pro nějakou obtížnou překážku, zábranu či hráz, a to jak v konkrétním, tak i přeneseném významu. V souvislosti s tématem práce, zjednodušeně řečeno, jsou to takové skutečnosti, které ať už objektivně, tak i subjektivně brání studentům absolvovat program Erasmus+.

1.4.2 Bariéry pro absolvování programu Erasmus+

Nedílnou součástí při rozhodování, zdali vyjet, či nevyjet, jsou určité bariéry, tedy jak již bylo výše zmíněno, překážky, které brání v absolvování programu Erasmus+. Výzkum bakalářské práce je zaměřen na identifikování těchto bariér. Pro lepší

orientaci mezi jednotlivými typy bariér lze použít model dle Crossové [1981], která rozdělila bariéry ve své knize *Adults as Learners* do tří typů:

1. Situační bariéry - vyplývají z aktuální situace jedince
2. Institucionální bariéry - vyplývají z podmínek dané instituce
3. Osobní bariéry - vyplývají z osobnosti jedince

[Crossová, 1981]

Toto členění lze aplikovat i pro bariéry spojené s absolvováním programu Erasmus+, kdy se k jednotlivým typům zařadí konkrétní bariéry, se kterými se mohou studenti při rozhodování, zda absolvovat program Erasmus+, potkat.

Do prvního typu, a to situačních bariér, patří například nedostatečná podpora ze strany rodičů či kamarádů. Tento faktor je velice důležitý, a pokud se student neseťká s podporou rodičů, je jeho vycestování na Erasmus+ ve velkém ohrožení. Dále velkou překážkou v tomto typu může být i zdravotní stav studenta, který nelze příliš ovlivnit. Patří zde také překážka, kdy rodina studenta nemá dostatek finančních prostředků. Mnoho studentů a posléze i rodičů si pod dlouhodobějším pobytem a studiem v zahraničí spojí, že je zapotřebí také hodně finančních prostředků. Tato bariéra však může být vázána s institucionálním typem, přesněji s nedostatečnou informovaností, protože jak už bylo zmíněno výše, každý student, který se rozhodne absolvovat program typu Erasmus+, obdrží finanční podporu ve formě stipendia. K tomuto typu bariéry dále patří i překážky spojené se zájmovými aktivitami či prací doma, které nelze přerušit.

Do institucionálního typu bariér spadají hlavně záležitosti spojené se školou, tedy s FF UHK. V první řadě do této skupiny patří nedostatečná informovanost studentů. Ta může být zapříčiněna několika faktory. Jak nedostatečným propagováním ze strany pracovníků, tak i nezapojení se jednotlivých akademických pracovníků či vyloženě odrazováním od absolvování programu. Dále sem spadá i otázka ohledně destinací, kdy dle názoru některých studentů nemusí být nabídka dostatečná.

Poslední typ bariér, kterým je osobní typ, je nejjobsáhlejší. Spadají do něj jednoznačně překážky spojené s jazykovou vybaveností. Zde se však najdou odlišné skutečnosti. První skutečností může být, že daný student nemá potřebnou jazykovou vybavenost, tedy jeho úroveň cizího jazyka není dostatečná pro vyjetí a studium v tomto jazyce. Dále se můžeme setkat se skutečností, že student má potřebnou úroveň, ale není

zvyklý či se bojí mluvit. Dále také přicházejí obavy, jak zvládnout studium v cizím jazyce, zdali bude člověk schopen porozumět, a pokud ne, jak to popřípadě může řešit. Tyto obavy se pak mohou přesouvat i na mimoškolní rovinu, a to tedy, jak lze komunikovat s ostatními lidmi, přáteli o běžných denních záležitostech a podobně. Jak však uvádí Průcha [1999], v České republice se v současnosti klade velký důraz na jazykovou vybavenost studentů a povinností učení se cizího jazyka již na základních školách by se tento problém měl odstranit.³ Dále sem spadají obavy ohledně studia, ať už na domácí univerzitě, tak poté i na zahraniční univerzitě. Studenti se mohou obávat, že v případě vyjetí na Erasmus+ nastanou komplikace se studiem doma, budou muset poté dohánět zameškaný semestr, či dokonce prodlužovat studium. S tímto také může souviset nedostatečné sebevědomí a obavy o to, zda zvládnou studium na univerzitě doma, natož pak někde v zahraničí. Dále zde také mohou být výrazné obavy, jak úspěšně splnit předměty v zahraničí a zdali budou moci převést stanovený minimální počet kreditů. Zde hraje také velkou roli vazba studenta s domovem. Student se může obávat, jak zvládne být někde tak dlouhou dobu bez přítomnosti rodiny a svých kamarádů. Strach z odloučení může také souviset i s prostředím a obavami, jak se o sebe v cizím prostředí a daleko od rodiny postará. Přesto, že mnozí studenti v době studia na vysoké škole bydlí již sami na kolejích či bytech, stále se tu najde velký počet studentů, kteří stále bydlí doma. Ti si pak nedokáží představit, jak by dokázali veškeré denní povinnosti, a navíc někde v cizí zemi. Zde se i mohou objevit myšlenky typu: proč se „pouštět“ do něčeho, co není povinné, když se teď mají dobře. Nebo také odkládání rozhodnutí a uklidňování se skutečností, že jím zbývá dost času na rozhodnutí a na výjezd.

Bariér může být celá další řada, jedná se o do jisté míry subjektivní záležitost, a tedy každý student se může potýkat s naprosto jinými bariérami. Z tohoto důvodu se práce zabývá otázkou, jaké bariéry brání studentům vyjet, a také zda se najdou nějaké podněty, které by některé bariéry mohly odstranit.

---

³ „V českém vzdělávacím systému se tímto vytvořily - plánovaném kurikulu povinného vzdělávání - tak rozsáhlé možnosti pro vzdělávání mladé generace v cizích jazycích, jaké nikdy předtím v historii českého vzdělávání neexistovaly.“ [Průcha, 1999: 256]

1.4.3 Možnost odstranění bariér

V této otázce, zda je možné do jisté míry odstranit některé bariéry, které brání studentům absolvovat program Erasmus+, jsou studenti nejprve rozděleny do dvou skupin:

1. Skupina studentů, kteří i přes určité bariéry Erasmus+ absolvovali
2. Skupina studentů, kteří na základě určitých bariér nevyjeli

Na základě tohoto rozdělení se porovnává, do jaké míry se bariéry jednotlivých skupin prolínají a zda se najdou i bariéry, které by se daly nazvat až „typické“ pro určitou skupinu studentů. Tedy opakují se u většiny respondentů. Také zda se mohou najít i bariéry, které vyloženě brání studentům absolvovat Erasmus+ a nedokáží je nějakým způsobem odstranit. Dále se mohou objevit jednotlivé bariéry, které někteří studenti byli schopni překonat, a přesto vyjeli, a druzí se přes tyto stejné bariéry nedokázali přenést, a program tedy neabsolvovali.

Díky identifikaci jednotlivých bariér a možnosti je rozdělit do jednotlivých kategorií se poté mohou hledat i případné podněty, jak by se daly jednotlivé bariéry odstranit, či jakým způsobem by se dalo pomoci studentům, aby pro ně bylo překonávání jednotlivých bariér snazší a mohli se do programu Erasmus+ také zapojit. V případě, kdy je známá charakteristika jednotlivých bariér, se tyto podněty hledají podstatně lépe.

1.5 Přínosy absolvování programu Erasmus+

Důležitou otázkou jsou bezpochyby přínosy, které se váží s absolvováním programu. Přínosy jsou často prezentovány i při propagaci mobility a mohou být jedním z podnětů, který může studenty motivovat program absolvovat. Co se týče samotných přínosů, opět je lze zařadit do několika oblastí. První oblast se týká jazykové vybavenosti studentů, kdy studenti v cizí zemi stráví nějaký čas a v cizím jazyce se jak vyučují, tak poté i ve volném čase komunikují s přáteli. To zajisté má přínos ke zlepšení jazykové vybavenosti studentů, což i bývá jedním z nejžádanějších přínosů.

Další přínosy se mohou vázat k danému studiu. Tím, že student vycestuje do cizí země, se může dozvědět mnohem více informací, které mu budou přínosné při studiu daného oboru. Student může také získat přehled o různých formách vyučování

a v neposlední řadě mu výjezd může být přínosem i při dalším studiu, kde své poznatky může zúročit.

Přínosy se nutně nemusí týkat pouze záležitostí spojených se školou a vzděláním, ale mohou se shledat i přínosy, co se týče osobního rozvoje člověka. Tím, že student vycestuje, se musí o sebe postarat výhradně sám, spolehnout se na sebe. Poznáním cizí kultury a mnoho odlišných lidí se studentovi mohou změnit priority či celkově změnit pohled na jednotlivé skutečnosti. Po absolvování Erasmus+ student může nabýt větší sebedůvěry v sebe samého a může ho to posunout v osobním rozvoji.

O přínosech spojených s absolvováním Erasmus+ pro budoucí zaměstnání se toho zatím mnoho nepíše. Může to být však eventuálně jeden ze vzácných přínosů. Proto se práce mimo jiné ve své empirické části zaměřuje na tento bod a zkoumá zdali absolventi Erasmus+ zaznamenali i tento přínos.

Práce se zaměřuje na otázku přínosů spojených s absolvováním programu Erasmus+. Zejména jaké přínosy studenti zaznamenali, zda se jedná o výše zmíněné, nebo absolventi zaznamenali i jiné přínosy.

1.6 Uplatnění absolventů VŠ na trhu práce

Jak je již uvedeno v úvodu, v empirickém výzkumu se bakalářská práce také zaměřuje na to, zda absolvování Erasmus+ může mít, či již má nějaký dopad a popřípadě přínos pro pozdější začlenění absolventů na trhu práce.

Vysoká škola jedinci nabízí obvykle vzdělání zejména po teoretické stránce, málo však po té praktické, o to může znesnadnit přechod z vysoké školy na trh práce. V rámci Evropské unie existuje evropská vzdělávací politika, která jak uvádí Brdek [2004] „by měla být výsledkem konsenzuálního nalezení základních postojů k problematice vzdělávání a výchovy, které by se mohly stát východiskem při řešení praktických problémů školské politiky.“ [Brdek, Vychová, 2004: 16]

Postupem času, kdy se začala zvyšovat míra nezaměstnanosti, a to zejména u absolventů vysokých škol, začala tato otázka být stále častějším předmětem zkoumání. Jak uvádí Jan Průcha [1999] ve své knize *Vzdělání a školství ve světě*, mládež představuje, z hlediska pravděpodobnosti získat trvalé zaměstnání, rizikovou skupinu ve všech vyspělých zemích. Tato skutečnost je hlavně zapříčiněna tím, že

zaměstnavatelé vyžadují nejen příslušnou kvalifikaci, ale také určité pracovní zkušenosti, které mladí lidé většinou nemají. Pro tuto etapu se v mezinárodní odborné komunikaci ustálil výraz „přechod ze školy do práce“. [Průcha, 1999: 216] Jak je již v dnešní době známé, mladí lidé zůstávají déle ve školách jako studenti, a proto se i posunul průměrný věk, kdy mladí vstupují na trh práce. Na internetových stránkách OECD (Organizace pro evropskou spolupráci a rozvoj) jsou uvedeny i studie, které proběhly za účelem porovnat průměrný věk absolventů v jednotlivých zemích, kdy vstupují na trh práce. Dále se zde objevuje i termín „věčný student“, který se používá pro studenty, kteří studují již několik let, avšak ani ne tak pro účel samotného studia, jako spíš z důvodu, že se jim nechce pracovat či nevědí, co přesně by je naplňovalo v zaměstnání.

Dalším jevem při přechodu na trh práce je kombinace studia a pracovního poměru, kdy studenti při studiu již pracují a postupně se začleňují na trh práce. Pro tyto studenty je pak přechod o poznání jednodušší. Jak však uvádí Průcha [1999], tento jev se široce uplatňuje především v západní a severní Evropě (Dánsko, Nizozemsko, Velká Británie aj.). Oproti tomu na jihu Evropy (Řecko, Itálie, Španělsko, Portugalsko, Francie) je tento jev ojedinělý. Pravděpodobně v těchto zemích není považováno za prospěšné či společensky přijatelné, aby mladí studenti zároveň i pracovali. [Průcha, 1999: 217]

Je třeba brát také v potaz obor, který absolvent vystudoval. Na základě oborové struktury nezaměstnanosti se můžou ukázat jednotlivé rozdíly. „Trh práce ve všech zemích reaguje velmi rychle na poptávku po pracovních silách s určitou kvalifikací či s určitým oborem vzdělávání.“ [Průcha, 1999: 220] V tomto důsledku pak může nastat situace, kdy absolventi s některými typy oborů na základě pracovní poptávky mohou práci získat relativně snadno oproti absolventům jiných oborů. Jde tedy pak o zásadní otázku, „zda absolvování studia určitého typu snižuje, či zvyšuje šance k získání zaměstnání.“ [Průcha, 1999: 220]

1.6.1 Vliv absolvování Erasmus+ na budoucí studium či zaměstnání

U výčtu přínosů v souvislosti s přechodem na trh práce vyvstává otázka, zda absolvování přínosů studia v zahraničí může mít nějaký vliv pro budoucí studium či zaměstnání. Tato otázka je i jedním z předmětů zkoumání práce a zkoumá především, zda absolventi Erasmus+, kteří již ukončili bakalářské studium, zaznamenali nějaký

přínos u přijímacích zkoušek na navazující studium či při hledání svého zaměstnání. Zároveň se budu ptát jak studentů, kteří Erasmus+ absolvovali, tak i těch, kteří ho neabsolvovali, na jejich názor, zda si myslí, že absolvování Erasmus+ může mít i nějaké přínosy dlouhodobější rázu.

Jak je uvedeno v internetovém článku⁴, dnešní zaměstnavatelé kladou velký důraz na jednotlivé uchazeče dle skutečnosti, zda se nějaké zahraniční mobility zúčastnili či nikoliv. Uchazeč, který má zahraniční zkušenost, se u zaměstnavatelů jeví jako typ uchazeče, který má vůli po změně, po osobním rozvoji a je schopen určité míry adaptability v cizím prostředí. V mezinárodních firmách je adaptabilita velmi důležitou součástí, protože zde dochází ke spolupráci s lidmi z různých kultur a etnik. Dále je velkým přínosem pro uchazeče i skutečnost, že je jazykově vybavený a dokáže komunikovat i v cizím jazyce. Dle slov některých nadnárodních firem je i absolvování studijního pobytu či praxe prvkem ovlivňujícím nástupní plat absolventa vysoké školy.

---

⁴ <https://www.mesec.cz/clanky/zahranicni-studijni-pobyt-rozumna-investice-4/>

2 Cíle a výzkumné otázky empirické šetření

2.1 Cíle empirického šetření

Hlavními cíli empirického šetření je zmapovat, které aspekty studenty motivují absolvovat program Erasmus+, jaké bariéry studenti při rozhodování řeší nebo překonávají, jaká jsou jejich očekávání a přínosy spojené s Erasmus+.

2.2 Výzkumné otázky

Na základě stanovených cílů a prostudované odborné literatury byly stanoveny výzkumné otázky. Zejména se jedná o následující otázky. Jaké aspekty hrají při rozhodování roli, zda na to má také vliv míra spokojenosti s výběrem univerzity, či typ studovaného oboru a jak studenti hodnotí propagaci programu. Dále jaké mají studenti očekávání před vyjetím a zda se jejich očekávání naplnila. V neposlední řadě také jaké bariéry a překážky studentům stojí v absolvování a zda se tyto překážky dají nějakým způsobem odstranit. Dále se práce zaměřuje na přínosy, které jsou spojeny s vyjetím. Nejčastěji uváděné přínosy respondenty a zda má absolvování Erasmus+ dopad v budoucím studiu či hledání zaměstnání.

Výzkumné otázky jsou rozděleny do jednotlivých oddílů podle daného výzkumného pole.

Motivace

- Jaké aspekty studenty nejvíce motivují pro absolvování programu Erasmus+?
- Souvisí nějak spokojenost studentů s volbou studia na UHK a zájem absolvovat Erasmus+?
- Ovlivňuje zájem absolvovat program Erasmus+ i katedra, na které daný student studuje?
- Jak studenti hodnotí propagaci programu Erasmus+?

Bariéry

- Jaké bariéry se nejčastěji vyskytují při rozhodování absolvovat Erasmus+?
- Dají se bariéry, uvedené respondenty, nějakým způsobem odstranit?

Očekávání/ přínosy

- Jaké očekávání mají studenti před výjezdem?

- Splnil Erasmus+ očekávání, která měli studenti před výjezdem?
- Jaké jsou nejčastěji uváděné přínosy absolvování Erasmus+?
- Má / může mít absolvování programu Erasmus+ vliv v pozdějším studiu či zaměstnání?

3 Metodologie

Pro empirické šetření byla zvolena smíšená metoda výzkumu, která, jak uvádí Hendl ve své knize *Kvantitativní výzkum*, je definována jako „obecný přístup, v němž se míchají kvantitativní a kvalitativní metody, techniky a paradigmaty v rámci jedné studie.“ [Hendl, 2016: 56] Empirické šetření spočívá nejprve ve formě dotazníku a to jak s uzavřenými, tak otevřenými otázkami. Tento dotazník vznikl ve spolupráci s Referátem zahraničních styků a jeho název je „Studijní pobyty v zahraničí v programu Erasmus+“. Nejprve byly zformulovány jednotlivé otázky dotazníku, které byly předloženy pracovníci Referátu zahraničních styků a po společné domluvě byly vybrány nejvhodnější otázky do dotazníku. Následný sběr dat probíhal opět ve spolupráci s Referátem zahraničních styků, který sběr dat zajistil. Dotazník byl předložen k vyplnění studentům FF UHK všech kateder prezenční formy studia jak bakalářského, tak i navazujícího magisterského studia. Sběr dat probíhal v období 13. 2. - 24. 2. 2017 a bylo nashromážděno 286 vyplněných dotazníků. Vzhledem k počtu studentů celé FF UHK a počtu vyplněných dotazníků tato data nejsou reprezentativní a nelze z nich vyvozovat široce platné tvrzení. Přesto data slouží pro vytvoření si představy na jednotlivé aspekty a možno s nimi pracovat pro případné další šetření. Zastoupení respondentů dle jednotlivých kateder můžeme vidět v tabulce číslo 3. Po ukončení sběru dat probíhalo zaznamenávání výsledků z dotazníku do předem připravené matice pro zaznamenávání výsledků. Poté následovalo vyhodnocování výsledků v programu SPSS. Na tomto konečném vyhodnocování výsledků se podílel student třetího ročníku sociologie FF UHK Jiří Lukšík.

Tabulka č. 3: Podíl respondentů dotazníkového šetření dle jednotlivých kateder a ústavu

Katedra/ ústav	Počet zpracovaných dotazníků
KPOL	76
KSOC	39
KFSV	49
KARCH	41
KPVHA	28
HÚ	53

Zdroj: Výsledky výzkumu ve spolupráci s Referátem zahraničních styků FF UHK

Následně pak výzkum spočíval v rozhovorech s jednotlivými vybranými respondenty dle předem připraveného scénáře. Jednotliví respondenti měli prostor pro své postřehy a připomínky, díky tomu také otázky u každého rozhovoru jsou v jiném pořadí a jiné formulaci dle aktuální situace. Vzhledem k různorodosti respondentů, jejichž způsob a zdůvodnění pro výběr uvádím níže, vznikly tři typy scénáře. Scénáře obsahují společné otázky, které byly stěžejní a jednotlivé scénáře propojují. Zároveň však každý scénář obsahuje vlastní doplňující otázky, které se vztahují k dané skupině respondentů. Všechny scénáře jsou rozděleny na tři hlavní bloky na základě hlavního tématu a předmětu zkoumání. Každý blok pak obsahuje sadu otázek vztahujících se k danému tématu. V úvodu každého rozhovoru nejprve respondent souhlasem potvrdí, že rozhovory mohou být nahrávány a použity pro daný účel výzkumu. Dále rozhovor začíná odlehčenými otázkami o současných aktivitách jedince, jeho dosavadním životě, zálibách, zájmech apod. Jak uvádí Hendl, s těmito otázkami, které se týkají neproblémových situací, se na základě zkušeností začíná a „tyto otázky povzbuzují dotazovaného, aby hovořil popisně.“ [Hendl, 2016: 173] Poté se volně přechází k tématu rozhovoru a nenásilnou formou jsou kladeny respondentovi jednotlivé otázky ze scénáře.

Všechny rozhovory probíhaly osobně na předem domluveném místě. Místo většinou vybíral respondent, aby se na daném místě cítil příjemně a pohodlně. Některé rozhovory probíhaly v prostorách FF UHK, jiné v kavárně či venku. Některým

respondentům přišel předmět zkoumání velice zajímavý a projevíli zájem o zaslání výsledků výzkumu, které bylo domluveno.

Po uskutečnění všech rozhovorů byla pro přepsání nahraných rozhovorů zvolena metoda doslovné transkripce textu. Dále následovala analýza textu neboli takzvané kódování. Pro kódování byla vybrána metoda otevřeného kódování, která spočívá v označování jednotlivých slov či vět dle jednotlivých souvislostí. Definice otevřeného kódování z knihy *Základy kvalitativního výzkumu* zní: „Otevřené kódování je část analýzy, která se zabývá označováním a kategorizací pojmů pomocí pečlivého studia údajů.“ [Strauss, 2004: 43] Kódování slouží hlavně k uspořádání dat, protože data z rozhovorů mohou být často objemná a mohou postrádat strukturu. Otevřeným kódováním se vytvoří určitá struktura a je usnadněna přehlednost získaných dat a jejich interpretace. Při kódování byla zabarvována jednotlivá slova či pasáže, které souvisely s výzkumnými otázkami či které jsou užitečné pro výzkum. Jejich barva se liší dle jednotlivých bloků a témat.

3.1 Vymezení vzorku populace kvantitativní části

Pro výzkum byla zvolena smíšená metoda na základě smíšeného modelu sběru dat. Jak je uvedeno detailněji v knize *Kvalitativní výzkum*, tento model sběru dat „využívá jak kvalitativní, tak kvantitativní výzkum uvnitř jednotlivých fází výzkumného procesu.“ [Hendl, 2016: 56] Zjednodušeně řečeno, nejprve se stanovují výzkumné otázky, poté se shromažďují data a nakonec se analyzují. Jako vzorek populace pro kvantitativní šetření byli zvoleni studenti FF UHK. Tyto studenti studují prezenční formu bakalářského i navazujícího magisterského typu studia. Dotazníkové šetření slouží jako rámec výzkumu a rozhovory doplňují informace a skutečnosti více do hloubky.

3.2 Vymezení vzorku populace kvalitativní části

U kvalitativní části jsou populací studenti bakalářského typu studia FF UHK. Navíc je tato populace rozšířena o absolventy FF UHK, kteří absolvovali studijní pobyt Erasmus+ a jsou v navazujícím studiu či již pracují. Před samotným oslovením jednotlivých respondentů byla populace rozdělena do tří skupin. Toto rozdělení bylo provedeno na základě současné situace jednotlivých respondentů.

Rozdělení skupin je následující:

1. První skupinou jsou Absolventi FF UHK, kteří absolvovali studijní pobyt Erasmus+ a jsou v navazujícím studiu či již pracují.
2. Druhou skupinou jsou stále studenti FF UHK, kteří absolvovali studijní pobyt Erasmus+.
3. Třetí skupinou jsou studenti FF UHK, kteří se studijního pobytu Erasmus+ nezúčastnili.

Vzhledem ke snaze docílit co největší objektivnosti zjištěných skutečností bylo uskutečněno 9 rozhovorů. Z každé skupiny z výše zmíněných byli vybráni 3 respondenti.

První skupinu tvoří respondenti, kteří Erasmus+ absolvovali na FF UHK a jsou v navazujícím studiu či již pracují. Zde bylo zjišťováno kromě společných předmětů zkoumání především to, jestli (a popřípadě jak) bylo absolvování programu užitečné či nápomocné při hledání zaměstnání. Kontakty na tyto respondenty byly poskytnuty Referátem zahraničních styků. Jednotliví respondenti poté byli osloveni pomocí emailu, kde jim byl představen předmět zkoumání a položena otázka, zda by byli ochotni se zúčastnit rozhovoru. Hledání respondentů z této skupiny bylo nejnáročnější, protože v mnoha případech již žili v jiných městech a byli často velice časově vytíženi.

Pro oslovování respondentů z druhé skupiny bylo postupováno totožně jako u skupiny první. Při volbě respondentů byl však kladen důraz na katedru, kterou student studuje. Bylo vycházeno z grafu č. 1 ve snaze mít zastoupeny jak respondenty z kateder, které mají vysoké zastoupení, tak naopak respondenty z kateder, které mají velmi nízké zastoupení. Jedná se především o porovnání rozdílů přístupů, motivací vycestovat a celkové vnímání Erasmus+ na základě oborů jednotlivých respondentů. Dále také zda má nějaký vliv při volbě pro absolvování programu Erasmus+ i daný obor, který student studuje, jak se liší ostatní aspekty, které vyvstávají s absolvováním, jako je například uznávání kreditů, doplňování si předmětu apod.

Pro oslovování respondentů ze třetí skupiny byli velice nápomocní respondenti z druhé skupiny. Jelikož do třetí skupiny patří všichni studenti FF UHK, kteří neabsolvovali program Erasmus+, bylo poněkud náročnější vybrat vhodné respondenty. Respondenti z druhé skupiny, po uskutečnění rozhovorů, odkázali na své

spolužáky či známé, kteří studují stejný obor a bylo by možné je oslovit. Touto metodou, která se odborně označuje jako „metoda sněhové koule“⁵, byli osloveni studenti, na které bylo odkázáno a následně s nimi uskutečněn rozhovor. Stejně jako u druhé skupiny, byl kladen důraz na katedru a byli vybíráni studenti ze stejných kateder, jako jsou respondenti z druhé skupiny.

3.2.1 Respondenti rozhovorů

Jak je již uvedeno výše, respondenti byli vybíráni podle daných kritérií, kterými jsou: zda absolvovali či neabsolvovali Erasmus+ a jestli jsou, či již nejsou studenty bakalářského studia FF UHK. Na základě daného způsobu výběru bylo uskutečněno 9 rozhovorů s ženami i muži ve věkovém rozmezí od 22 do 27 let. Faktory, jako je věk, pohlaví či aktuálně studovaný ročník, neměly pro výběr respondentů rozhodující význam. U absolventů Erasmus+ nebyl rozhodující počet ani délka zahraničních pobytů. Jména respondentů rozhovorů jsou smyšlená a neodpovídají realitě. Všichni respondenti byli ochotni uskutečnit rozhovor a všechny rozhovory proběhly bez sebemenšího problému.

1. skupina - Absolventi

Respondent č. 1: Lucie, 26 let, studuje souběžně v České republice a ve Francii, externě vyučuje na VŠ

Respondent č. 2: Michal, 27 let, studoval na FF UHK bakalářský obor politologie FF UHK, navazující magisterský obor africká studia FF UHK, nyní studuje doktorské studium, Švédsko, 1 semestr

Respondent č. 3: Petra, 26 let, dokončuje magisterské studium, pracuje

2. skupina - Vyjeli

Respondent č. 4: Tamara, 22 let, katedra pomocných věd historických a archivnictví, Slovensko, 1 semestr

Respondent č. 5: Jan, 23 let, katedra sociologie, Německo, 1 semestr

Respondent č. 6: Pavel, 22 let, katedra politologie, 1 semestr Slovinsko, 1 semestr Litva

---

⁵ „Volba dalších případů na základě doporučení již zkoumaných jedinců.“ [Hendl, 2016: 156]

3. skupina - Nevyjeli

Respondent č. 7: Simona, 22 let, katedra sociologie

Respondent č. 8: Aneta, 24 let, katedra pomocných věd historických a archivnictví

Respondent č. 9: Tadeáš, 22 let, katedra politologie

4 Analýza dat empirického šetření

Následující kapitola interpretuje odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky. K těmto odpovědím, závěrům a shrnutím došlo na základě analýzy získaných dat. Kapitola je členěna na tři základní části dle výše uvedených oddílů. Každý oddíl se zabývá jedním výzkumným tématem a obsahuje jednotlivé výzkumné otázky, které do něj spadají. Oddíl končí shrnutím uvedených zjištění. V určitých výzkumných otázkách se pracuje s daty pouze z kvalitativního šetření, v jiných se pracuje s daty z obou šetření. Některá zpracování výzkumných otázek obsahují tabulku, která zachycuje získaná data. Tyto tabulky slouží především k větší přehlednosti zjištěných údajů.

4.1 Motivace

První oddíl se zabývá tématem motivace a obsahuje odpovědi na výzkumné otázky týkající se tohoto tématu. Zejména jaké aspekty studenty nejvíce motivují pro absolvování Erasmus+. Dále zda souvisí nějak spokojenost studentů s volbou studia na FF UHK a zájem absolvovat Erasmus+, zda ovlivňuje zájem absolvovat Erasmus+ i katedra, na které daný student studuje, a jak studenti hodnotí propagaci Erasmus+.

4.1.1 Jaké aspekty studenty nejvíce motivují pro absolvování programu Erasmus+?

Výzkumná otázka týkající se aspektů, které studenty motivují pro absolvování Erasmus+, je zodpovězena na základě výsledků z rozhovorů. Na aspekty, které motivují studenty absolvovat Erasmus+, bylo dotazováno všech tří skupin respondentů. U respondentů, kteří absolvovali Erasmus+, se jedná o motivy, které reálně vedly k absolvování Erasmus+. Respondenti, kteří Erasmus+ neabsolvovali, vyslovili motivy, které je určitým způsobem ovlivňují, avšak přesto Erasmus+ z rozdílných důvodů zatím neabsolvovali.

Na základě zjištění z provedených rozhovorů nejvíce studenty motivuje jednoznačně touha poznat a zkusit něco nového. Již u malých dětí se setkáváme s touhou poznávat a objevovat vše okolo. Ačkoliv věkem tento znak již není tak silný, i přesto to nejvíce motivuje studenty pro absolvování programu Erasmus+. Jak je patrné z tabulky č. 4, všichni respondenti vypověděli, že se jednoznačně jedná o aspekt, který je motivuje

vyjet. Respondenti Lucie a Michal uvedli, že právě tento impuls byl u nich ten zásadní, proč nakonec Erasmus+ absolvovali. Jedná se o vnitřní motivaci, kdy studenti chtějí poznat něco nového, chtějí poznat novou kulturu, nový systém školství, zkusit neobvyklé věci apod. Zde se potvrzuje tvrzení, které je uvedeno výše, že vnitřní motivace je silnější než ta vnější, a tedy se studenti řídí hlavně svými vnitřními impulsy.

Dalším z nejčtenějších aspektů je využití příležitosti. Většina z respondentů, kteří vyjeli, uvedli, že i tento aspekt je ve velké míře motivoval. Dle slov respondenta Michala je Erasmus+ velmi dobrá příležitost a vnímá jako skvělé, že ji mohl využít. Uvedl: *„Když to řeknu s velkou nadsázkou, málokdo vám umožní prostě dneska pobyt prostě v zahraničí za vlastně relativně nízkých financí, co se od vás jakoby týká.“* Stejný názor vyslovily i respondentky Lucie a Petra nebo respondent Pavel.

Dále 6 z 8 respondentů uvedlo, že jako silnou motivaci vnímají také podněty ze školy. Zejména ze stran jednotlivých vyučujících, kteří je informují o Erasmus+ a sdělují jim své postřehy. Jedná se o propagaci programu pracovníci Referátu zahraničních styků a akcemi, které pořádají pro studenty, jako je například Erasmus day. Respondentka Tamara uvedla, že právě podněty ze školy byly jedny z hlavních impulsů, proč nakonec vycestovala.

Velkou roli v motivovanosti studentů může hrát dle výpovědí respondentů i jejich okolí a spolužáci. U Pavla dle jeho referencí hrálo velkou roli to, že velký podíl jeho spolužáků vyjel a měl pocit, že by měl vyjet také. Zatímco respondentka Aneta, jak sama uvádí, nezná moc spolužáků, co vyjeli. Pokud zná nějaké své kamarády, tak ti studují jiný obor než ona, takže jsou v jiné situaci. Tedy není tak ovlivněna vnějšími faktory, které by ji více motivovali k absolvování Erasmus+. Zároveň však respondentka Aneta uvádí, že malá participace u jejího oboru nemusí být zapříčiněna pouze skutečností, že moc lidí nevyjíždí, ale velkou roli zde může hrát i povaha studentů. Skutečnost, že na daný obor chodí určitý typ a povaha studentů a již z podstaty věci tito studenti nemají potřebu nebo nejsou dostatečně motivováni pro absolvování programu Erasmus+. Zde se opět potvrzuje domněnka, že motivace je do jisté míry velmi individuální proces a na každého člověka soubor vnějších a vnitřních faktorů, které podněcují motivovanost jedinců, působí rozdílně.

Jsou zde i zcela individuální motivy, které se odvíjejí od povahy daného člověka. Dobrodružná povaha člověka má větší sklon se zúčastnit programu, protože má větší touhu začít něco nového, co ještě nezkusila, využít dané příležitosti. Tento typ povahy, jak i vyplynulo z odpovědí respondentů, moc nepřemýšlí nad danou skutečností, pustí se do všeho po hlavě a očekává, co se stane. Téměř až vynechává rozhodovací období, kdy člověk nad danou myšlenkou dopodrobna přemýšlí a zjišťuje si informace. Rozhodne se, že danou věc chce zkusit a tak i poté udělá. Tento typ studentů má větší sklon k absolvování programu Erasmus+. Avšak jak je patrné z tabulky č. 4, z vybraných respondentů se jednalo pouze o dva jedince.

Dále zde dle respondentů hraje i určitou roli v rozhodování zda vyjet i jejich studijní situace. Respondent Jan uvedl, že hlavním jeho motivem pro absolvování programu Erasmus+ bylo, že mu jeho daný obor přišel příliš jednoduchý a neviděl moc příležitostí pro svůj další osobní i studijní rozvoj, tedy se rozhodl vyjet na Erasmus+. V takovéto situaci je jednoznačně velkým přínosem, že Erasmus+ existuje. U studentů, kteří jsou demotivováni ke studiu nebo mají stejný názor na výuku, by mohla tato situace vést až k opuštění školy. V případě, že se studentům nabízí nové příležitosti, jich mohou využít a tím odstranit demotivaci ze studia na FF UHK.

Pouze jedna respondentka, Tamara, uvedla jako jeden z aspektů, proč se rozhodla zúčastnit Erasmus+, osobní důvody. Jednalo se především o špatnou situaci v rodině a respondentka chtěla svým způsobem někam „utéct“. Po určitém zvažování usoudila, že absolvování Erasmus+ jí to umožní.

Jak vyplývá z tabulky č 4, u každého studenta lze shledat několik aspektů, které je motivují k absolvování Erasmus+. Rozdíl mezi těmito aspekty je v intenzitě. U každého respondenta byl hlavní motiv odlišný. U Lucie, Michala či Petry bylo hlavním motivem poznat a zkusit něco nového, zatímco u Jana získání nových poznatků rozšiřující jeho studium. Každý respondent však hledal více motivů pro výjezd. Tímto se potvrzuje, že motivace je soubor vnitřních a vnějších faktorů, které se navzájem propojují. Zároveň 4 z 6 respondentů, kteří Erasmus+ absolvovali, se po absolvování svého prvního Erasmus+ rozhodli a absolvovali další studijní pobyt Erasmus+ či pracovní stáž, která je také v rámci programu Erasmus+. Tito respondenti mi sdělili, že jejich motivace pro další výjezd byla především zkušenost z jejich prvního Erasmus+ a touha vycestovat znovu.

Tabulka č. 4: Motivy studentů pro absolvování programu Erasmus+

Číslo a jméno respondenta	Dobrodružná povaha	Využití příležitosti	Zkusit, poznat něco nového	Podnět z okolí, od kamarádů	Podnět ze školy	Osobní důvody	Aktuální studijní situace
1. Lucie	ANO	ANO	ANO	NE	NE	NE	NE
2. Michal	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE
3. Petra	NE	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO
4. Tamara	NE	ANO	ANO	NE	ANO	ANO	NE
5. Jan	NE	ANO	ANO	NE	ANO	NE	ANO
6. Pavel	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
7. Simona	NE	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE
8. Aneta	NE	ANO	ANO	NE	ANO	NE	NE
9. Tadeáš	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	NE

Zdroj: Vlastní výzkum

4.1.2 Souvisí nějak spokojenost studentů s volbou studia na FF UHK a zájem absolvovat Erasmus+?

Otázka, zda souvisí spokojenost s volbou studia na UHK a zájmem absolvovat Erasmus+, byla zodpovězena na základě odpovědí z dotazníků i rozhovorů. V potaz se brala otázka dotazníku číslo 1 ohledně spokojenosti s volbou studia na UHK a otázka číslo 4, zda respondent Erasmus+ absolvoval či nikoliv. Dále byla tato hypotéza testována v programu SPSS pomocí testu chí kvadrát. Test chí kvadrát nám tuto hypotézu přímo nezamítnul, tedy můžeme pozorovat jistou souvislost mezi spokojeností s volbou studia na FF UHK a zájmem absolvovat Erasmus+. U respondentů, kteří zvolili u otázky číslo 1 odpověď „rozhodně ano“ a „spíše ano“⁶, je i mnohem vyšší procentuální zastoupení v míře absolvování Erasmus+. Zatímco respondenti, kteří zvolili u spokojenosti s volbou studia na UHK odpověď „spíše ne“⁷,

⁶ „rozhodně ano“ označilo 38,9% a „spíše ano“ 44,4%

⁷ „spíše ne“ označilo 13,9%.

mají výrazně menší zastoupení u výjezdů na Erasmus+. Tento rozdíl však není dostatečně velký, aby bylo možno prokázat jasnou souvislost mezi těmito dvěma aspekty.

V rozhovorech všichni respondenti na otázku, zda jsou spokojeni se svou volbou studia na FF UHK, odpověděli kladně. Ačkoliv někteří jedinci přiznali, že se původně hlásili a chtěli na jinou vysokou školu, jsou nakonec spokojeni. Studenti si chválí především přístup vyučujících a četnost nabízených příležitostí, především zahraničních mobilit.

Jak vyplývá z analýzy dat, nelze prokázat jasnou souvislost mezi spokojeností na FF UHK a zájmem absolvovat Erasmus+. U studentů, kteří jsou se svojí volbou studia na UHK spokojeni, je o něco vyšší pravděpodobnost, že absolvují Erasmus+. Avšak nelze potvrdit, že studenti, kteří spokojeni nejsou, nechtějí absolvovat Erasmus+. Je nutno brát v potaz i ostatní aspekty, které studenty motivují pro absolvování Erasmus+.

4.1.3 Ovlivňuje zájem absolvovat program Erasmus+ i katedra / obor, na kterých daný student studuje?

Katedra může mít na studenta při rozhodování o tom, zda absolvovat Erasmus+, výrazný vliv. Může se jednat o podporu výjezdů ze strany jednotlivých vyučujících, jejich vstřícnost ke studentům, kteří vyjeli, či náročnost daného oboru.

V dotazníku byli jednotliví studenti vyzváni mimo jiné k ohodnocení podpory programu Erasmus+ garantovaným studijním programem katedrou či ústavem. Na základě výsledků, které můžeme vidět v tabulce číslo 5, naprosto nejlépe byla ohodnocena Katedra sociologie, kde 76,9 % studentů (z 39 respondentů) ohodnotilo podporu katedry nejlépe z možných hodnocení, tedy na výbornou. Druhou nejvýše hodnocenou byla Katedra politologie, kdy výbornou podporu označilo 65,8 % studentů (z 76 respondentů). Naopak nejhůře byla podpora programu Erasmus+ ohodnocena na Katedře archeologie, kdy 12,2 % studentů (z 41 respondentů) uvedlo, že podpora je nedostačující a 2,4 % za velmi špatnou. Pro porovnání, například u Katedry politologie, Katedry pomocných věd historických a archivnictví a Historického ústavu hodnocení „nedostačující“ a „velmi špatné“ nevybral nikdo. U ostatních nezmíněných kateder, je podpora na nich hodnocena výborně až průměrně.

Při porovnání výše uvedených výsledků s grafem číslo 1 na straně 16, kde je přehled participace studentů v programu Erasmus+ dle jednotlivých kateder, lze zaznamenat určitou souvislost. Studenti katedry politologie a sociologie, které mají míru participace v programu nejvyšší, zároveň také nejlépe ohodnotili míru podpory programu Erasmus+ na katedře. Zároveň u katedry archeologie, která byla hodnocena nejhůře, je druhá nejmenší participace v rámci programu Erasmus+. Tedy lze zde pozorovat souvislost mezi kvalitou podpory programu Erasmus+ a počtem vyjíždějících studentů z jednotlivých kateder. Tuto souvislost však nelze jednoznačně potvrdit, protože je zapotřebí uvážit, že počet odpovědí respondentů z jednotlivých kateder není zcela vyvážený.

Tabulka č. 5: Hodnocení podpory programu Erasmus+ na dané katedře/ústavu. Na stupnici 1-5.

	1 Výborná	2 Dobrá	3 Dostačující	4 Nedostačující	5 Velmi špatná	Bez odpovědi	Celkem
KPOL	50	17	6	0	0	3	76
KSOC	30	6	2	1	0	0	39
KFSV	29	14	3	1	1	1	49
KARCH	10	12	12	5	1	1	41
KPVHA	17	9	1	0	0	1	28
HÚ	25	19	7	0	0	2	53

Zdroj: Výsledky výzkumu ve spolupráci s Referátem zahraničních styků FF UHK

Co se týče hloubkových rozhovorů, záměrně byly uskutečněny rozhovory se studenty FF UHK, které mají vcelku vysoké zastoupení absolventů v programu Erasmus+ (např. Katedra politologie), tak i katedry s menším zastoupením (např. Katedra pomocných věd historických a archivnictví). Na základě kvalitativního zkoumání se také vyskytl další zásadní jev spojený se studovanou katedrou jednotlivých respondentů, který může výrazně ovlivňovat studenty při rozhodování, zda absolvovat Erasmus+, tedy náročnost daného oboru. Zapojení do programu Erasmus+ úzce souvisí se studovaným oborem. Málokterý student chce kvůli absolvování Erasmus+ prodlužovat své studium, tedy je důležitou součástí, na jakých podmínkách se student domluví s vyučujícími na domácí univerzitě a jak je studovaný obor náročný. Na

základě rozhovorů se studentkami z katedry pomocných věd historických a archivnictví se potvrzuje i skutečnost, která vychází z dotazníků, že podpora programu Erasmus+ na této katedře je velmi dobrá až výborná. Avšak jasně vyplynulo, že jelikož se jedná téměř o dvouobor, je studium opravdu náročné, a to především časově. Studenti dle slov respondentek tráví ve škole téměř celé dny, tedy není jednoduché se na celý semestr vzdálit. Respondentka, která Erasmus+ absolvovala, uvedla, že mnoho předešlých absolventů programu poté muselo prodlužovat své studium. To může být dalším faktorem, který studenty z tohoto oboru odrazuje. Naopak respondent Petr z katedry politologie ani respondentka Pavla z katedry pomocných věd historických a archivnictví nemohli posoudit náročnost daného oboru v průběhu jejich pobytu v zahraničí. Oba respondenti v době Erasmus+ prodlužovali své studium a většinu předmětů měli hotových.

Jak lze vidět na základě výše zmíněných příkladů, katedra má vliv na zájem absolvovat Erasmus+.

4.1.4 Jak studenti hodnotí propagaci programu Erasmus+?

Co se týče propagace programu Erasmus+, studenti, se kterými byl uskutečněn rozhovor, se naprosto shodli na tvrzení, že program je propagován velice dobře, až výborně. Po celé fakultě jsou rozmístěny letáčky, nástěnky, také jsou informace vyvěšeny na webových stránkách fakulty či se zasílají studentům emailem. Zaznamenaným postřehem, který byl uveden hned několika studenty, byl, že v některých aspektech je propagace poněkud až moc nátlaková. To studenti uváděli především díky emailům, které jim jsou zasílány. Dle slov studentů každý o příležitosti absolvovat Erasmus+ ví, a pokud se ho chce zúčastnit, je obeznámen s tím, na koho se obrátit. Studenti, kteří vyloženě vyjet nechtějí, z určitých důvodů nemohou či již vyjeli, poté uvedli, že tyto emaily jsou pro ně spíše spamové a nežádoucí. Toto je jediný záporný aspekt, který byl uveden u propagace programu. V neposlední řadě také studenti velice oceňují, že pracovnice Referátu zahraničních styků jsou ochotné odpovídat na dotazy či pomoci při rozhodování o výjezdu a studenti se na ně mohou kdykoliv obrátit.

Na základě kvantitativního šetření lze v tabulce číslo 6 vidět, že nejlépe propagaci hodnotí studenti katedry politologie, sociologie a pomocných věd historických a

archivnictví. Studenti z ostatních kateder však propagaci také hodnotí dobře až výborně. Jak je již z tabulky patrné, propagaci záporně hodnotí pouze malý zlomek studentů. Z výzkumu vyplývá, že studenti celkově propagaci hodnotí velmi dobře a neshledávají žádný vážný problém. Avšak opět nutno poukázat na početní nevyrovnanost respondentů z jednotlivých kateder, která může vést k určitému zkreslení dat.

Tabulka č. 6: Hodnocení propagace programu Erasmus+

	1 Výborná	2 Dobrá	3 Dostačující	4 Nedostačující	5 Velmi špatná	Bez odpovědi	Celkem
KPOL	50	17	6	0	0	3	76
KSOC	30	6	2	1	0	0	39
KFSV	29	14	3	1	1	1	49
KARCH	10	12	12	5	1	1	41
KPVHA	17	9	1	0	0	1	28
HÚ	25	19	7	0	0	2	53

Zdroj: Výsledky výzkumu ve spolupráci s Referátem zahraničních styků FF UHK

4.1.5 Dílčí shrnutí

Motivace je určitý proces, kde dochází k působení mnoha faktorů. U každého respondenta bylo zaznamenáno několik aspektů, které je motivovaly, popřípadě motivují k absolvování Erasmus+. Nejčastěji uváděné aspekty, které respondenty motivují, byly zkusit a poznat něco nového, využití příležitosti a podněty ze školy. Současně u každého respondenta se lišila intenzita jednotlivých motivů. Lucie a Michal uvedli, že hlavní motivací pro absolvování Erasmus+ pro ně byla touha zkusit a poznat něco nového. Pro Pavla a Petru naopak hlavní motivací bylo využití příležitosti a podnět z okolí a přátel. Hlavní motivací u Tamary byly osobní důvody a situace v rodině a pro Jana především aktuální studijní situace, která mu nevyhovovala. U respondentů, kteří Erasmus+ neabsolvovali, nelze zcela určit hlavní motivy, protože zatím z žádných jimi uvedených motivů nebyl dostatečně silný tak, aby vycestovali. Všichni tři respondenti se ale shodli, že se jedná o dobrou příležitost

a díky absolvování Erasmus+ mohou studenti zkusit a poznat něco nového. Zároveň uvedli, že se jednalo o více motivů, které je motivovali k absolvování Erasmus+

Souvislost mezi spokojeností studentů s volbou studia na FF UHK a zájmem absolvovat Erasmus+ se jednoznačně neprokázala. Ačkoliv byla zaznamenána určitá závislost, nelze ji chápat za široce platnou. Nutno brát v potaz i ostatní aspekty, díky kterým mají studenti zájem absolvovat Erasmus+.

Katedra i obor ovlivňují zájem jednotlivých studentů absolvovat Erasmus+. Vliv může být zapříčiněn, jak daná katedra program podporuje, zda učitelé vychází vstříc a je možné se s nimi domluvit. Současně má také vliv náročnost daného oboru. U oborů, které jsou už pro studenty náročnější, je i náročnější absolvovat Erasmus+.

Propagaci programu Erasmus+ studenti hodnotí jednoznačně kladně. Byl u nich zaznamenán postřeh s místy nátlakovou propagací formou emailů. Avšak celkově propagaci hodnotí za velmi kvalitní a úspěšnou.

4.2 Bariéry

Druhý oddíl se věnuje tématu bariér, které se vyskytují při rozhodování absolvovat Erasmus+. Odpovídá na dvě výzkumné otázky, kterými jsou: Jaké nejčastější bariéry se vyskytují při rozhodování absolvovat Erasmus+ a zda se uvedené bariéry dají nějakým způsobem minimalizovat či odstranit.

4.2.1 Jaké bariéry se nejčastěji vyskytují při rozhodování absolvovat Erasmus+?

Mezi nejčastěji uváděnými bariérami dle slov respondentů z rozhovorů je strach z cizího prostředí. Pro respondenty tato bariéra hraje zásadní roli. Strach z života v cizím prostředí, starost o základní i ostatní potřeby, je pro studenty jednou z nejčastějších bariér. Přesto, že mnoho studentů již přes týden bydlí na bytech či koležích, uváděli, že jsou zvyklí jezdit domů, kde se o ně stále starají rodiče. Tuto obavu projevil i respondent Pavel, který řekl: *„Bál jsem se, jestli to zvládnu takhle v cizině, protože jsem byl zvyknutý z kolejí, že člověk se přes týden stará tak nějak sám o sebe a potom přes víkend, když přijede domů, tak je full servis od rodičů. No a teď najednou bylo to vědomí, že to tohle zázemí mít nebudu, že to bude jenom na mě“.*

Podobné překážky uvedl i Tadeáš. V tomto případě se jedná především o subjektivní strach a studenti ho mohou překonat.

Dle slov respondentů nejpodstatnější obava je z nedostatečné jazykové vybavenosti. Studenti mají obavy z komunikace a výuky v cizím jazyce. Většinou si nejsou sami sebou jistí a nevěří si, že by výuku v cizím jazyce mohli zvládnout. Často je tak zapříčiněno hlavně formou vyučování jazyků, která se především uplatňuje ve školách. Jedná spíše o vypracovávání jednotlivých cvičení z učebnic, nikoliv však o zkoušení konverzovat a v daném jazyce se učit komunikovat. Některé obory pracují s cizojazyčnými texty, ale jedná se spíše o pasivní formu, o práci s textem, překlad a podobně, nikoliv o formu aktivní. Tento způsob výuky dle odpovědí respondentů je zásadním problémem a pro respondenty velkou překážkou při rozhodování, zda absolvovat Erasmus+.

Obě výše zmíněné bariéry spadají do bariér osobních. Dále do tohoto typu bariér patří i příliš dlouhé odloučení od rodiny a přátel. Tuto odpověď uvedly tři respondentky. Shodou okolností se jedná pouze o ženy. Respondentky uvedly, že jsou zvyklé na intenzivní kontakt s rodiči a přáteli a to při absolvování Erasmus+ není možné.

Co se týče institucionální bariéry, do které patří nedostatečná informovanost studentů, nebyla uváděna příliš často. Zároveň studenti, kteří v rozhovorech vyslovili, že nemají dostatek informací, vzápětí dodali, že se nejedná o chybu ze strany vyučujících či pracovníků referátu zahraničních styků. Dle jejich výpovědí se jedná pouze o fakt, že se o program Erasmus+ nijak blíže sami nezajímali, a tudíž nemají dostatek informací. V kvantitativním šetření byla u otázky týkající se informovanosti studentů nejčastěji označována odpověď „Mám dostatek informací, ale v některých záležitostech nemám jasno“. Tuto odpověď označila u každé z kateder nadpoloviční většina respondentů. Tedy jak vyplývá z dotazníků, tak poté i z rozhovorů, nedostatek informací není zásadní překážkou pro studenty při rozhodování, zda absolvovat Erasmus+.

Mezi situační typ bariér řadíme například možné komplikace se studiem na domácí univerzitě. Tuto obavu uvedly respondentky Tamara a Aneta, které jsou obě z katedry pomocných věd historických a archivnictví. Jedná se tedy o další důkaz, že studenti z této katedry projevují větší obavy týkající se studia a absolvování Erasmus+.

Jak můžeme vidět, počet bariér u studentů, kteří Erasmus+ absolvovali, je různý. Například respondentka Lucie či respondent Jan neshledali žádné bariéry, které by jim činily potíže při rozhodování, zda absolvovat Erasmus+. Naopak respondentka Tamara uvedla bariéry čtyři. Měla obavy z komplikací studia na domácí univerzitě, nedostatečné jazykové vybavenosti, příliš dlouhého odloučení od rodiny a přátel a strach z cizího prostředí. Přesto však tyto bariéry dokázala nějakým způsobem překonat a Erasmus+ absolvovala. Počet bariér tudíž není směrodatný a je důležité, jak se student snaží je minimalizovat či odstranit a vycestovat.

Tabulka č.7: Bariéry bránící studentům v absolvování Erasmus+

Číslo a jméno respondenta	Studovaný obor - možné komplikace	Nedostatečná jazyková vybavenost	Nedostatečná informovanost	Nevyhovující nabídka destinací	Příliš dlouhé odloučení od rodiny, přátel	Nedostatečná podpora od rodiny, přátel	Osobní důvody, strach z cizího prostředí
1. Lucie	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
2. Michal	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
3. Petra	NE	ANO	NE	NE	NE	NE	ANO
4. Tamara	ANO	ANO	NE	NE	ANO	NE	ANO
5. Jan	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
6. Pavel	NE	NE	NE	NE	NE	NE	ANO
7. Simona	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
8. Aneta	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	NE	ANO
9. Tadeáš	NE	NE	NE	ANO	NE	NE	ANO

Zdroj: Vlastní výzkum

4.2.2 Dají se bariéry, uvedené respondenty, nějakým způsobem odstranit?

U otázky, zda se dají určité bariéry, které respondenti uvedli, nějakým způsobem odstranit, nutno zohlednit jednotlivé skupiny respondentů. Jak můžeme vidět v tabulce č. 7, někteří respondenti uvádí stejné bariéry, avšak jedni i přesto vyjeli a druzí nikoliv. První takovou překážkou je nedostatečná jazyková vybavenost. Jak je

již uvedené v předešlé výzkumné otázce, velká část studentů se obává jazykové vybavenosti. Z respondentů, kteří tuto překážku uvedli, a i přesto Erasmus+ absolvovali, jsou Petra a Tamara. Obě respondentky vyslovily velké obavy z jejich jazykové vybavenosti. Měly obavy, že by se nedomluvily v cizí zemi, nerozuměly by přednáškám apod. Petra nakonec svůj strach překonala a vyjela. Dle jejích slov to byla hlavně překážka osobní, která vyplývá z osobnosti jedince. Sama respondentka nakonec uznala, že její obavy nebyly úplně oprávněné a nakonec neměla žádné problémy. Tamara si na základě této překážky vybrala jako svou cílovou destinaci Slovensko, kde se domluví česky a je zde jazyková bariéra irelevantní. Ve výsledku dle její výpovědi se i přes tuto skutečnost její jazyková vybavenost výrazně zlepšila. Zejména díky komunikaci s ostatními zahraničními studenty. Tedy můžeme zaznamenat, že i s překážkou, která se jeví jako velice zásadní, lze možno nějakým způsobem pracovat a lze ji více způsoby překonat.

Většina z respondentů, kteří vyslovili stejnou překážku a Erasmus+ neabsolvovali, projeví zájem o předmět, kde by bylo umožněno pouze konverzovat s učitelem či rodilým mluvčím a učit se v daném jazyce mluvit. Mohlo by se jednat o mezioborové předměty, které by si studenti mohli vybrat nad rámec svých povinných a povinně volitelných předmětů. Vše by však mělo probíhat nenásilnou formou, nikoliv za podmínek pozdějšího vyjetí na Erasmus+. Respondenti, kteří na Erasmus+ nevyjeli a vyslovili svoje překážky, díky kterým nevyjeli, sdělili i postřeh, že se u nich jedná především o jazykovou bariéru, která hraje největší roli. Kdyby se tato bariéra odstranila, ostatní překážky, které uvedli, dle jejich slov nejsou nepřekonatelné, a tedy by se daly i nějakým způsobem překonat také. Obecně můžeme říci, že nedostatečná jazyková vybavenost rozhodně není nepřekonatelnou překážkou. Jak můžeme vidět i na příkladu respondentek, je možné se daný jazyk doučit či zvolit jinou cílovou destinaci.

Dalšími bariérami, které uváděly obě skupiny respondentů, tedy jak ti, co Erasmus+ absolvovali, tak i ti, kteří ho neabsolvovali, byly například: příliš dlouhé odloučení od rodiny a přátel, či osobní důvody a strach z cizího prostředí. Opět se jedná o osobní typy bariér a lze s nimi nějakým způsobem pracovat a odstranit je. I přes to, že se jedná o vcelku dlouhou dobu a rodina a přátelé mohou studentům velice chybět, je možno s nimi komunikovat pomocí Skypu a komunikačních prostředků. Sami respondenti uznali, že ač se jim mnohdy stýskalo, odloučení zvládli bez problémů.

Mnohdy je i rodina a přátelé přijeli navštívit. Stejně je to i se strachem z cizího prostředí. Každý člověk se bojí, když má jít do něčeho neznámého. Avšak jde pouze o prvotní překonání strachu, obav a opět se nejedná o nepřekonatelné bariéry.

Jak je již uvedeno výše, bariéry institucionální a situační nebyly u respondentů mnoho zmiňovány. U bariéry související s případnými problémy se studiem je nutná domluva s vyučujícími, ale jak uvádí respondentka Tamara, i tato překážka se dá překonat.

V souvislosti s odstraňováním jednotlivých bariér se vyskytla v dotazníku otázka, které podněty by mohly podpořit zájem o absolvování Erasmus+. Tato otázka byla jak pro absolventy programu Erasmus+, tak i pro studenty, kteří Erasmus+ neabsolvovali. V obou případech respondenti mohli zvolit více odpovědí. Z odpovědí se definovaly čtyři nejčastější podněty, které můžeme vidět v tabulce číslo 8. Nejčastěji uváděný podnět je otevření jazykového kurzu, který zvolilo 79 respondentů. Tento podnět koresponduje i s názory respondentů z rozhovorů, jak je uvedeno výše. Dále 65 respondentů uvedlo, že dle jejich názoru by mohl podpořit zájem více příležitostí k seznámení se se zahraničními studenty a 62 respondentů označilo za případný podnět více informací od absolventů Erasmus+. Jedná se tedy především o touhu o více informací od studentů, kteří se již programu zúčastnili, či přímý kontakt se zahraničními studenty na domácí univerzitě.

Tabulka č. 8: Podněty, které by podpořili zájem o Erasmus+

Více příležitostí k seznámení se zahraničními studenty	65
Více informací od absolventů Erasmus+	62
Otevření jazykového kurzu	79
Větší propagace Erasmus+	17

Zdroj: Výsledky výzkumu ve spolupráci s Referátem zahraničních styků FF UHK

4.2.3 Dílčí shrnutí

Mezi nejčastěji uváděnými bariérami jsou osobní důvody, strach z cizího prostředí, nedostatečná jazyková vybavenost a příliš dlouhé odloučení od rodiny a přátel. Strach z cizího prostředí a příliš dlouhé odloučení od rodiny a přátel jsou překážkami, které trápí velké množství studentů, ale nejedná se o bariéry, které by nešly překonat. Nedostatečná jazyková vybavenost, jak bylo zachyceno v rozhovorech, je do jisté

míry subjektivní pocit, který nemusí být pravdivý. Mnoho studentů se domnívá, že jejich jazykové dovednosti nejsou na dobré úrovni, ale opak může být pravdou. Jak například uvedla respondentka Petra, přes původní obavy bylo vše nakonec bez sebemenších problémů. Avšak přesto u respondentů, u kterých je tato bariéra reálná se dá pracovat na jejím odstranění. Otevření jazykové kurzu či více možností kontaktu se zahraničními studenty jednoznačně může pomoci při odstraňování této bariéry.

Všechny z výše zmíněných bariér spadají do osobního typu. Jedná se o bariéry, které v případě snahy studentů lze určitým způsobem odstranit. Důležitá je vůle jednotlivých studentů a touha bariéry překonat a vycestovat. Každý člověk, který se rozhodne absolvovat něco nového v cizím prostředí, má obavy. Důležité je se těmito obavami nenechat zastrašit a snažit se je efektivně odstranit. Mezi podněty od studentů, které by mohly pomoci s překonáváním těchto bariér, bylo otevření více jazykových kurzů se zaměřením na konverzaci a více možností setkávání s absolventy programu a zahraničními studenty.

4.3 Očekávání / přínosy

Třetí oddíl se soustředí na oblast očekávání studentů a přínosů Erasmus+. Odpovídá na výzkumné otázky, jaké očekávání mají studenti před výjezdem a zda tato očekávání byla naplněna. Dále, jaké jsou nejčastěji uváděné přínosy a zda má či může mít absolvování Erasmus+ vliv na budoucí studium či zaměstnání.

4.3.1 Jaké očekávání mají studenti před výjezdem?

Poté, co se student rozhodne absolvovat Erasmus+, vystávají kromě obav i očekávání. Očekávání jsou nedílnou součástí jakéhokoliv velkého rozhodnutí. Jednotliví respondenti v rozhovorech nejčastěji uváděli, že očekávali nové životní zkušenosti. Zejména přínos do osobního rozvoje, který je může rozvinout dále a obohatit do budoucnosti. Dále respondenti uváděli, že očekávají lepší poznání sami sebe, nové zážitky, situace, v návaznosti na zmíněné situace i svých reakcí poznání svých limitů apod. Dále očekávanou možnost seznamování se s novými lidmi, možnost cestovat a navštěvovat cizí země, poznání odlišných kultur a získání většího rozhledu. Jedná se tedy především o touhu poznat a začít něco úplně nového, co do té doby nezažili, ani nepoznali. Také však někteří respondenti uváděli, že očekávají

získání nových vědomostí, co se týče jejich studijního oboru. I to u některých respondentů mimo jiné ovlivnilo cílovou destinaci. V neposlední řadě respondenti uváděli očekávaný rozvoj svých jazykových schopností, zlepšení se v daném jazyce, odhození zábran z komunikace apod. Obecně řečeno, respondenti od absolvování Erasmus+ očekávali především určitý rozvoj, ať už ve svém osobním životě, studijních záležitostech, tak v jednotlivých dovednostech.

4.3.2 Splnil Erasmus+ očekávání, která měli studenti před výjezdem?

Jak se potvrdilo na základě kvantitativního výzkumu u dotazníků, tak i v rámci kvalitativního výzkumu v rozhovorech naprostá většina studentů uvedla, že se jejich očekávání naplnila. Dotazník vyplnilo 31 respondentů, kteří Erasmus+ absolvovali. Jak můžeme vidět v tabulce číslo 9, v dotazníku pouze 1 respondent označil odpověď „rozhodně ne“, tedy že se jeho očekávání nenaplnila. Odpověď „spíše ne“ označili 3 respondenti. Oproti tomu 14 respondentů odpovědělo „rozhodně ano“ a 13 respondentů „spíše ano“. Tedy lze konstatovat, že poměr respondentů, kterým se očekávání naplnila, je výrazně vyšší než respondentů, kterým se očekávání nenaplnila.

V rozhovorech většina z respondentů uvedla, že jejich očekávání byla dokonce předčena. Pouze 1 respondentka v rozhovoru uvedla, že očekávání nebylo naplněno. Avšak vzápětí hned uvedla, že shledává spoustu pozitivních aspektů v jiných oblastech, které neočekávala. Ve výsledku tedy potvrdila, že nakonec absolvování Erasmus+ hodnotí pozitivně a byl i tak pro ni přínosným. Lze tedy tvrdit, že se očekávání studentů, které mají před samotným výjezdem, ve většině případů naplňují. Může to být i zapříčiněno dobrou informovaností, kdy studenti již před výjezdem mají představu, co je čeká a na co se mohou připravit. Nutno však uvážit, že se jedná o určitý vzorek respondentů.

Tabulka č. 9: Naplnění očekávání studentů, které měli před absolvováním Erasmus+

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Celkem
KPOL	8	6	0	0	14
KSOC	2	2	2	0	6
KFSV	1	3	1	0	5
KARCH	1	1	0	0	2
KPVHA	0	0	0	0	0
HÚ	2	1	0	1	4

Zdroj: Výsledky výzkumu ve spolupráci s Referátem zahraničních styků FF UHK

4.3.3 Jaké jsou nejčastější uváděné přínosy?

Následující výzkumná otázka se zabývá předmětem, jaké přínosy studenti zaznamenali v souvislosti s absolvováním Erasmus+. Respondenti, kteří absolvovali Erasmus+, měli v dotazníku na výběr výčet přínosů, které mohly v neomezeném počtu označit jako jimi zpozorované. Dále také měli na výběr variantu „jiné“, kde mohli připsat přínos, který zaznamenali, ale není uveden v nabídce. Nejvíce respondentů označilo zlepšení jejich jazykových dovedností. Další početně zastoupený přínos byl poznání cizí země a kultury nebo možnost cestovat.

V šetření prostřednictvím rozhovorů při otázce, co respondentům absolvování Erasmus+ přineslo, většina z nich sdělila postřeh, že je Erasmus+ změnil. Především po osobnostní stránce. Díky poznání nových lidí, přátel a kultur se respondentům změnil pohled svět. Respondent Michal uvedl, že mu Erasmus+ doslova změnil život. Získal spoustu nových, nevšedních zkušeností a pomohl mu si uvědomit, co vše dokáže, že má schopnost dosáhnout mnoha věcí, o kterých by se mu dříve nezdálo. Dále si student obvykle uvědomí, kde žije a začne si vážit toho, co má doma. Respondentka Tamara, která na Erasmus+ vzpomíná s rozpolcenými dojmy, uznala, že je velice ráda, kde žije, a má se kam vracet. Tento postřeh si uvědomila právě díky absolvování Erasmus+. Když se člověk vzdálí ze svého domácího prostředí a po delší době se vrací, je schopen zaznamenat věci, které doposud neviděl. V jakém prostředí žije, jaká ho obklopuje příroda, lidé nebo jací jsou jeho opravdoví přátelé. Tamara i

Lucie uvedly, že jim Erasmus+ také udělal takzvaný „pořádek“ v kamarádech a nyní vědí, kteří kamarádi jsou ti opravdoví a na koho se mohou spolehnout.

Dále všichni respondenti uvedli, že jim absolvování Erasmus+ jednoznačně pomohlo k tomu, aby se více osamostatnili. Student vyjede sám a musí se o sebe postarat. Nemůže zavolat rodičům či kamarádům o pomoc, je nucen si všechny povinnosti zařídit sám. Tento fakt studentům skýtá hodně zkušeností do budoucnosti, kdy pro ně nebude tak těžký přechod od rodičů k vlastnímu bydlení.

V neposlední řadě respondenti uváděli zlepšení jazykových dovedností. Jedná se i o fakt, který hodně lidí motivovalo pro absolvování. V dnešní době se běžně požaduje minimální znalost jednoho i více světových jazyků. Erasmus+, jak potvrdili respondenti, je jednoznačně efektivní možnost jak zlepši své jazykové dovednosti a přestat se obávat komunikace v cizím jazyce.

U přínosu, který se týká rozšíření poznatků doplňující studium, se názory jednotlivých respondentů liší. Jedná se především o fakt, že každý respondent vycestoval do jiné cílové destinace. Jak je uvedeno výše, pro každou katedru, ústav či obor, může být zajímavá jiná cílová destinace. Dle tohoto faktu si studenti také volí cílovou zemi, do které vycestují. Tamara, která vyjížděla na Erasmus+ s očekáváním, že jí přinese nové vědomosti týkající se jejího studia, bohužel tento přínos neshledala. Dle jejích slov na zahraniční univerzitě byla horší úroveň než na kterou byla zvyklá, a tudíž jí to mnoho nových vědomostí nepřineslo. Zatímco například respondent Jan tento přínos jednoznačně shledal. Zahraniční univerzita měla, dle jeho slov, hodně požadavků a Jan musel věnovat většinu svého volného času v zahraničí studiu. S tímto záměrem respondent na Erasmus+ jel, nikoliv za novými zážitky či cestováním, chtěl se dozvědět více vědomostí doplňující jeho studium. Na rozdíl od respondenta Jana, Pavel, Petra, Michal i Lucie uvítali, že měli příležitost cestovat a poznat nové země.

Jak je již uvedeno výše, čtyři ze šesti respondentů, kteří absolvovali Erasmus+, absolvovali další studijní pobyt či pracovní stáž v programu Erasmus+. Jak uvedli všichni z těchto respondentů, každý výjezd byl jiný a shledávají u každého jiné přínosy. Jak uvedl například respondent Pavel, první Erasmus+ ve Slovinsku mu především přinesl osamostatnění se a získání vědomí, že se o sebe dokáže v cizině postarat. Zatímco druhý Erasmus+ v Litvě byl pro něj přínosem, především ve

studijní oblasti. Lucie, Pavla i Michal svůj první Erasmus+ označili jako odrazový můstek k dalším mobility, kterých se zúčastnili.

Jak se shodli všichni respondenti, jednoznačně je Erasmus+ obohatil a shledávají v jeho absolvování přínosy. Jak řekl respondent Michal: „*Erasmus si prostě člověk musí zažít, protože to je věc, která vám dá do života strašně moc.*“ Každému může Erasmus+ přinést něco jiného a obohatit ho v jiném směru. Jak uvedla respondentka Lucie: „*Ono vás to vždycky někam posune. Ať už je to v záporném nebo v kladném, tak vás to vždycky posune, protože ty zkušenosti jsou fakt k nezaplacení.*“

Tabulka č. 10: Přínosy absolvování Erasmus+ respondentů z rozhovorů

	1. Lucie	2. Michal	3. Petra	4. Tamara	5. Jan	6. Pavel
Srovnání toho, jak se studuje na VŠ v zahraničí	NE	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Zlepšení jazykových dovedností	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Poznání cizí země, kultury	ANO	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Možnost cestovat	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO
Rozšíření poznatků doplňující moje studium na FF UHK	NE	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Lepší podmínky pro budoucí studium nebo zaměstnání	ANO	ANO	ANO	NE	ANO	ANO
Schopnost více se osamostatnit a získat do života nové zkušenosti	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Získání nových kontaktů a přátel v zahraničí	ANO	ANO	ANO	NE	NE	ANO

Zdroj: Vlastní výzkum

4.3.4 Má / může mít absolvování programu Erasmus+ vliv v pozdějším studiu či zaměstnání?

V rozhovorech se otázka případných přínosů pro další studium či zaměstnání zaměřovala především na absolventy (skupina číslo 1), kteří jsou již v navazujícím studiu či zaměstnání a mají reálné zkušenosti s tím, zda pro ně absolvování Erasmus+ bylo přínosem konkrétně v této záležitosti. Všichni z nich mi jednoznačně potvrdili, že absolvování Erasmus+ pro ně bylo přínosem, ať už při navazujícím studiu či hledání zaměstnání. Respondenti, kteří již mají určité zkušenosti s hledáním zaměstnání či brigády, potvrdili, že je velké pozitivum, že se zúčastnili Erasmus+. Jak zaznělo již od několika respondentů, spíše chápou jako nevýhodu, když student Erasmus+ neabsolvuje, a tudíž nemá žádnou zahraniční zkušenost. Dle jejich slov zaměstnavatelé na tuto skutečnost výrazně dbají a může to potencionálnímu uchazečovi velmi pomoci při hledání zaměstnání. Jedině to staví i do zvýhodněné pozice vůči lidem, kteří se žádné zahraniční mobility nezúčastnili. Což koresponduje i s výpověďmi jednotlivých zaměstnavatelů v článku uvedeném výše⁸. Respondenti sami hodnotí, že jim absolvování Erasmus+ otevřelo možnosti a pomohlo jim k současným zaměstnáním či studiím. Tento postřeh, který byl sdělen hned u několika respondentů, se týká Erasmus+ v souvislosti se získanými kontakty. Díky kontaktům, které si respondenti vytvořili s lidmi v zahraničí, jim poté bylo umožněno pracovat na určitých pozicích či studovat na daných školách. Například respondentka Lucie dnes studuje současně v České republice i ve Francii nebo Petra rok pracovala v Rakousku ve svém oboru. Dosahování těchto pozic by bylo pro ně značně obtížné, až nemožné bez absolvování Erasmus+. Jednoznačně se tedy respondenti, kteří již mají nějaké zkušenosti, shodli na tom, že pro ně bylo absolvování Erasmus+ přínosné i v pozdějším studiu či zaměstnání.

Při dotazování respondentů, kteří stále studují na FF UHK a Erasmus+ absolvovali (skupina číslo 2) či neabsolvovali (skupina číslo 3), opět zaznívaly názory, že absolvování Erasmus+ chápou jako přínos také v této záležitosti. Někteří studenti vyslovili, že tento aspekt pro ně byl i jednou z motivací, proč se Erasmus+ zúčastnili. Jak uvedl respondent Pavel, programu se zúčastnil také proto, že velký počet jeho spolužáků vyjíždí a nechtěl být při budoucím hledání pracovní pozice vůči těmto

---

⁸ <https://www.mesec.cz/clanky/zahranicni-studijni-pobyt-rozumna-investice-4/>

jedincům v nevýhodě. Pozitivní názor zastávají i respondenti, kteří se Erasmus+ nezúčastnili. Dle jejich názoru může být absolvování zahraniční mobility rozhodně pozitivem v budoucnosti.

Na základě šetření se potvrdilo, že Erasmus+ má určitý dopad na pozdější studium i zaměstnání.

4.3.5 Dílčí shrnutí

Nejčastější očekáváními studentů je získání nových životních zkušeností, které je posunou v jejich osobním rozvoji. Dále studenti očekávají zlepšení svých dovedností v cizím jazyce, poznání nových přátel, různých kultur, zemí či získání nových vědomostí doplňující jejich studium. Tato očekávání, jak vyplynulo z šetření, se ve velké většině naplňují.

Mezi získanými přínosy studenti nejčastěji uváděli schopnost se osamostatnit a získání nových zkušeností. Studenty Erasmus+ obohatí nejen o nové vědomosti týkající se jejich studia, ale také o možnost zažít množství zábavy a zážitků, které si budou pamatovat po celý život. Dále díky poznávání nových lidí z nejrůznějších koutů světa studentům vycestování přináší větší rozhled. Mnohdy dokonce na Erasmus+ vznikají pevná přátelství, která trvají dále i po návratu. Každému Erasmus+ přinese něco nového, ale rozhodně Erasmus+ představuje pro studenty krok dopředu vstříc novým zážitkům a zkušenostem.

Zda může mít absolvování Erasmus+ vliv na pozdější studium či zaměstnání, se respondenti, kteří získali určité zkušenosti, shodli. Dle jejich slov jim Erasmus+ pomohl jak při studiu, tak i v pracovní sféře.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat motivace, očekávání a bariéry, které provázejí rozhodování studentů FF UHK absolvovat Erasmus+. Dále byly zkoumány přínosy v souvislosti s vycestováním na studijní pobyt a to, zda může mít absolvování Erasmus+ vliv na pozdější studium či zaměstnání. Jednotlivé předměty zkoumání byly rozděleny do oddílů na motivace, bariéry a očekávání a přínosy. Každý oddíl obsahoval výzkumné otázky, které souvisely s daným tématem. Pro empirické šetření byla zvolena smíšená metoda a výzkum probíhal za pomoci dotazníkového šetření a rozhovorů s vybranými respondenty. Na jednotlivé výzkumné otázky je odpovídáno na základě výsledků především z kvalitativního šetření, u vybraných otázek jsou výsledky doplněny také o zjištění získaná z dotazníků.

V kvantitativním šetření se bohužel nepodařilo konstruovat a vybrat reprezentativní vzorek, který by dovolil generalizovat obecně platné poznatky na FF UHK. Přesto byl výzkum užitečný k získání základní představy k danému tématu a mohou se v návaznosti na něj uskutečnit další šetření, které by do problematiky vstoupily hlouběji.

Na základě šetření bylo zjištěno, že studenty motivují spíše aspekty osobního rázu. Chtějí získat nové zkušenosti, poznat nové prostředí, lidi a kulturu v cizí zemi, více se osamostatnit. Motivace je ovšem komplexní proces a rozhodnutí studentů, zda absolvovat Erasmus+, provází více motivů, které na sebe navzájem působí.

V oblasti bariér, které brání studentům v absolvování Erasmus+, hrají dle výsledku největší roli osobní důvody, především nedostatečná důvěra ve své dovednosti. Dále mají studenti velké obavy ze své jazykové vybavenosti. Především pro studenty, kteří již absolvovali Erasmus+, nebylo zprvu snadné přesně definovat bariéry, které jim činily problém při rozhodování, zda vycestovat na studijní pobyt. Práce také poukazuje na možnosti odstranění těchto bariér a dokazuje, že u většiny z respondentů uvedených bariér se nejedná o bariéry, které by se za určitého úsilí nedaly překonat.

Většina respondentů Erasmus+ hodnotí jako pozitivní životní zkušenost a shledávají několik hlavních přínosů. Především získání nového pohledu na svou vlastní situaci a perspektivy, komplexně pohled na život, přehodnocení životních priorit a uvědomění

si svých kvalit a dovedností. V neposlední řadě byly zaznamenány také přínosy v jazykových dovednostech a nových vědomostech doplňující studium. Dopad absolvování Erasmus+ na pozdější studium či zaměstnání většina respondentů hodnotí pozitivně. Někteří respondenti ze svých stávající zkušeností mají reálné doklady o tom, že jim absolvování Erasmus+ jednoznačně pomohlo.

Jako velmi účelné by bylo připravit a realizovat šetření, které by se zaměřovalo pouze na otázku, zda, jak a v čem má reálný vliv absolvování Erasmus+ na pozdější zaměstnání absolventů FF UHK. Jak vyplynulo z šetření, respondenti, kteří již mají určité zkušenosti, jednoznačně odpověděli, že právě v tom přínos shledávají. Výsledky dalšího šetření by mohly pomoci získat studentům povědomí o tom, jak je Erasmus+ prospěšný v jejich budoucím životě a mohly by je více motivovat k volbě Erasmus+ a k překonávání bariér.

Seznam použité literatury

Cross, K. P. 1981. *Adults as Learners. Increasing participation and facilitating learning*. San Francisco: Jossey-Bass.

Bayer, P. 2008. Zahraniční studijní pobyt - rozumná investice. [online] [cit. 18. 4. 2017]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/zahranicni-studijni-pobyt-rozumna-investice-4/>

Bedrnová, E., I. Nový. 1998. *Psychologie a sociologie řízení*. Vyd. 1. Praha: Management Press.

Brdek, M., H. Vychová. 2004. *Evropská vzdělávací politika: programy, principy a cíle*. Praha: ASPI Publishing, s.r.o.

Erasmus v České republice 1998-2007. 2008. Praha: Dům zahraničních služeb MŠMT.

Hendl, J. 2016. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 4. Praha: Portál

Homola, M. 1977. *Motivace lidského chování*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Machová, Z. 2010. "Jsou investice do vzdělání cestou k hospodářskému růstu?" *Národohospodářský obzor: National economic horizinz*. [online] [cit. 25. 4. 2017]. Dostupné z: https://is.muni.cz/do/econ/soubory/aktivity/obzor/6182612/10586334/Jsou_investice_do_vzdelavani_cestou_k_hospodarskemu_rustu.pdf

Nekonečný, M. 1997. *Motivace lidského chování*. Vyd. 1. Praha: Academia.

Nováček, L. 2004. Mobility studentů v rámci programu SOCRATES/Erasmus / Libor Roč. 12, č. 3. [online] [cit. 23. 4. 2017]. Dostupné z: <http://www.csvs.cz/aula/clanky/30-2004-3-mobility-studentu.pdf>

Kerlinger, F. N. 1972. *Základy výzkumu chování*. Vid. 1. Praha: Academia

Kopecký, M. a kol. 2013. *Vědění a učení v globalizovaném světě: aktéři a změny*. Vid.1. Praha: Karolinum

Krňanská, P. E. 2010. *Erasmus očima studentů*. Praha: Dům zahraničních služeb.

Průcha, J. 1999. *Vzdělávání a školství ve světě*. Praha: Portál, s.r.o.

Strauss, A., J. Corbinová. 1999. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Sdružení podané ruce

Velký sociologický slovník I. A-O. 1996. Vyd. 1. Praha: Karolinum.

Tým autorů Scio. 2012. "*Motivace, priority a kvalita uchazečů o VŠ studium*"
Vybraná zjištění z projektů Vektor a Národní srovnávací zkoušky. [online]
[cit. 20. 3. 2017]

Dostupné z: https://scio.cz/download/analyzy/souhrn_poznatku_Vektor_uchazeci.pdf

Internetové stránky

Evropská komise: www.ec.europa.eu

Národní agentura pro evropské vzdělávací program: www.naep.cz

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj: www.oecd.org

Univerzita Hradec Králové: ww.uhk.cz

Přílohy

Příloha č. 1 - Dotazník

Příloha č. 2 - Scénář rozhovorů

Příloha č. 3 - Ukázka rozhovoru

Příloha č. 4 - Ukázka kódování rozhovoru

Dotazník

Studijní pobyty v zahraničí v programu Erasmus+

Sociologický výzkum na FF UHK / 2017

Tento dotazník vznikl ve spolupráci Pavly Váňové, studentky 3. ročníku sociologie FF UHK, a Referátu zahraničních styků FF UHK. Zkoumá problematiku zájmu o studijní pobyty v zahraničí v rámci programu **Erasmus (dále jen „studijní pobyty“)**. Dotazník je anonymní. Vyplnění dotazníku trvá cca 10 minut. Na většinu otázek položených v dotazníku budete odpovídat **označením** čísla příslušné odpovědi. Děkujeme za Váš čas a pomoc.

PhDr. Zdeněk Beran, Ph.D.
proděkan pro zahraniční a vnější vztahy FF UHK

**1. Domníváte se, že Vaše volba studovat na FF UHK byla správná?
(Zakroužkujte jednu z možností.)**

Rozhodně ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Rozhodně ne	4

2. Ohodnoťte propagaci studijních pobytů na FF UHK. Na stupnici 1 – 5 (jako ve škole, kde 1 = nejlepší, 5 = nejhorší) zakroužkujte jednu z možností.

1   2   3   4   5

3. Ohodnoťte, jak Vaše pracoviště: katedra/ústav podporuje studijní pobyty. Na stupnici 1 – 5 (jako ve škole, kde 1 = nejlepší, 5 = nejhorší) zakroužkujte jednu z možností.

1   2   3   4   5

4. Absolvoval/a jste již studijní pobyt?

Ano	1
Ne	2

Pokud jste odpověděl/a “ano”, přejděte na otázku 11.

5. Projevil/a jste zájem o studijní pobyt? (Zakroužkujte jednu z možností.)

Ano, projevil/a jsem zájem (kontaktoval/a jsem referát zahraničních styků, podal/a jsem přihlášku, absolvoval/a konkurs)	1
Možnost absolvovat studijní pobyt spíše zvažuji (získávám informace, přemýšlím o možné destinaci, rozhoduji se, zda podat přihlášku)	2
Ne, neuvažuji o tom	3

6. Co považujete za největší přínos studijního pobytu? (Zakroužkujte maximálně tři odpovědi.)

Srovnání toho, jak se studuje na VŠ v zahraničí	1
Zlepšení jazykových dovedností	2
Poznání cizí země, kultury	3
Možnost cestovat	4
Rozšíření poznatků doplňující moje studium na FF UHK	5
Získání nových kontaktů a přátel v zahraničí	6
Lepší podmínky pro budoucí studium nebo zaměstnání	7
Schopnost více se osamostatnit a získat do života nové zkušenosti	8
Jiné (napište, prosím, jaké):.....	9
Žádný	10

7. Máte dostatečné informace o studijních pobytech (např. podmínky výjezdu, nabízené destinace). (Zakroužkujte jednu z možností.)

Ano – vím prakticky vše	1
Spíše ano – mám dostatek informací, ale v některých záležitostech nemám jasno	2
Spíše ne – nějaké informace eviduji, ale není jich mnoho	3
Ne – o studijních pobytech nevím prakticky nic	4

Pokud jste odpověděl/a „ne“, přejděte na otázku č. 9.

8. Prosím uveďte, z jakých zdrojů na FF UHK jste získal/a informace o těchto studijních pobytech?

.....
.....
.....

**9. Které překážky Vám nejvíce brání/bránily rozhodnout se pro studijní pobyt?
(možnost zaškrtnou i více odpovědí)**

Nedostatečná úroveň jazykových znalostí	1
Obava z nedostatku finančních prostředků	2
Nevyhovující nabídka destinací	3
Strach ze studia v cizím prostředí	4
Pochybnosti o svých schopnostech zvládnout cestu a pobyt v zahraničí	5
Obavy, zda bych získal/a požadovaný počet kreditů na zahraniční škole	6
Možné komplikace se studiem na FF UHK	7
Nejasné nebo komplikované administrativní nároky	8
Negativní informace od absolventa/absolventky studijního pobytu	9
Povinnosti/zájmy, které se váží na prostředí v České republice	10
Nedostatečná podpora od katedry/ústavu, vyučujících	11
Nedostatečná podpora od blízkých lidí (rodina, kamarádi)	12
Příliš dlouhé odloučení od domova, rodiny, přátel	13
Zdravotní důvody	14
Nic mi nebrání	15
Jiné (napište, prosím, jaké):.....	16
Žádné	17

**10. Který z uvedených podnětů by mohl podpořit Váš zájem o výjezd na studijní pobyt?
(možnost zaškrtnou i více odpovědí)**

Otevření jazykového kurzu	1
Větší propagace studijních pobytů	2
Více informací od absolventů studijních pobytů	3
Více příležitostí k seznámení se zahraničními studenty	4
Lepší nabídka destinací (napište, prosím, jakých).....	5
Jiné (napište, prosím, jaké):.....	6

Přejděte na otázku č. 16.

11. Naplnila se Vaše očekávání spojená se studijním pobytem?

rozhodně ano	1
spíše ano	2
spíše ne	3
rozhodně ne	4

**12. Co považujete za největší přínos studijního pobytu?
(možnost zaškrtnou i více odpovědí)**

Srovnání toho, jak se studuje na VŠ v zahraničí	1
Zlepšení jazykových dovedností	2
Poznání cizí země, kultury	3
Možnost cestovat	4
Rozšíření poznatků doplňující moje studium na FF UHK	5
Získání nových kontaktů a přátel v zahraničí	6
Lepší podmínky pro budoucí studium nebo zaměstnání	7
Schopnost více se osamostatnit a získat do života nové zkušenosti	8
Jiné (napište, prosím, jaké):.....	9
Žádný	10

13. Které z uvedených možností Vám činily největší obtíže při rozhodování absolvovat studijní pobyt? (možnost zaškrtnou i více odpovědí)

Nedostatečná úroveň jazykových znalostí	1
Obava z nedostatku finančních prostředků	2
Nevyhovující nabídka destinací	3
Strach ze studia v cizím prostředí	4
Pochybnosti o svých schopnostech zvládnout cestu a pobyt v zahraničí	5
Obavy, zda bych získal/a požadovaný počet kreditů na zahraniční škole	6
Možné komplikace se studiem na FF UHK	7
Nejasné nebo komplikované administrativní nároky	8
Negativní informace od absolventa/absolventky studijního pobytu	9
Povinnosti/zájmy, které se váží na prostředí v České republice	10
Nedostatečná podpora od katedry/ústavu, vyučujících	11
Nedostatečná podpora od blízkých lidí (rodina, kamarádi)	12
Příliš dlouhé odloučení od domova, rodiny, přátel	13
Nic mi nebrání	14
Jiné (napište, prosím, jaké):.....	15
Žádné	16

14. Který z uvedených podnětů by podle Vás mohl podpořit zájem studentů o výjezd na studijní pobyty? (možnost zaškrtnou i více odpovědí)

Otevření jazykového kurzu	1
Větší propagace studijních pobytů	2
Více informací od absolventů studijních pobytů	3
Více příležitostí k seznámení se zahraničními studenty	4
Lepší nabídka destinací (napište, prosím, jakých):.....	5
Jiné (napište, prosím, jaké):.....	6

15. Doporučili byste vyjet na studijní pobyt svým kamarádům, známým?

Rozhodně ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Rozhodně ne	4

16. Jste:

Žena	1
Muž	2

17. Váš obor spadá pod pracoviště:

Katedra archeologie	1
Historický ústav	2
Katedra filosofie a společenských věd	3
Katedra politologie	4
Katedra pomocných věd historických a archivnictví	5
Katedra sociologie	6

18. Typ Vašeho studia je:

Bakalářský	1
Navazující magisterský	2

19. Forma Vašeho studia je:

Prezenční	1
Kombinovaná	2

20. Doplňte, prosím, číslicí studovaný ročník: .....

21. Doplňte, prosím, číslicí Váš věk:.....

22. Chcete-li napsat nějaký svůj námět nebo komentář, využijte rámeček.

--

Děkujeme Vám.

Scénář rozhovorů

1. skupina - Absolventi

- Proč jsi šel/ šla na VŠ?
- Ty jsi chtěl/a nebo rodiče? Podle čeho sis vybíral/a obor?
- Bylo to na základě, že jsi chtěl/a studovat nebo jsi spíše nevěděl co dál?
- Myslíš, že volba studovat na UHK byla správná? Jsi spokojený/a?
- Když jsi nastoupil/a na FF UHK myslel/a, očekával/a jsi, že by jsi se mohl/a zúčastnit/ absolvovat studijní pobyt Erasmus+?

Motivace

- Kdy si o Erasmus slyšel/a poprvé? Jak moc tě to zaujalo?
- Co vzbudilo tvůj zájem o Erasmus?
- Kdy jsi o výjezdu začal/a uvažovat? Dle jakých aspektů jsi se rozhodl/a vyjet? (nejvyšší míra intenzity) Měl/a jsi dostatek informací o Erasmus?
- Znal/a jsi někoho kdo už vyjel? Měl/a jsi od něj nějaké informace o Erasmus? (Koho? Co ti řekl/a?)
- Co byl tvůj hlavní důvod/ cíl, proč jsi nakonec na Erasmus vyjel/a?
- Do jaké země si vycestoval/a na Erasmus? Proč jsi se rozhodl/a vycestovat do té země? Vyjel/a jsi nakonec do země, do které jsi původně chtěl/a? Byl/a jsi tam spokojený/á, vybral/a by sis jinak?
- Přípravoval/a jsi se nějak na vyjetí na Erasmus? (chodil/a jsi na kurzy apod.)

Bariéry

- Uvědomoval/a sis nějaké překážky, které stáli ve vyjetí na Erasmus?
- Popřípadě musel/a jsi nějaké překážky překonat před vyjetím? Kdo ti pomohl?
- Měl/a jsi dostatečnou úroveň v cizím jazyce?
- Bylo jednoduché se odpoutat od rodiny, školy, zájmu, popř. práce?
- Báł/a si se něčeho?
- Vzpomeneš si, jak se k tomu stavěli rodiče a nejbližší rodina/kamarádi? Podpořili tě?
- Byl/a jsi s rodinou/kamarády v kontaktu? Jakým způsobem/ jak často?
- Rozšířilo ti to obzory v informacích, co jsi se dozvěděl/a? Poznání nového systému vyučování?
- Nastal během tvého pobytu na Erasmus nějaký problém?
- Jak ti vyhovoval způsob studia, učitelé na zahraniční škole?

Očekávání/ Přínosy

- Jaká byla tvá očekávání před výjezdem na Erasmus? Na co ses těšil/a?
- Za jakým účelem jsi vyjel/a? Co jsi očekával/a, že ti výjezd na Erasmus přinese?
- Rozšířilo ti to obzory v informacích, co jsi se dozvěděl/a? Poznání nového systému vyučování?
- Naplnila se tvá očekávání, která jsi měl/a před vyjetím na Erasmus?
- Zklamalo tě něco/ předčilo tvá očekávání/ překvapilo?
- Co přátelé/ kamarádi z Erasmus? Jste stále v kontaktu?

- Co ti výjezd na Erasmus přinesl? V čem tě rozvinul?
- Co považuješ za největší přínos?
- Změnil výjezd na Erasmus tvůj pohled na určité věci/ způsob myšlení apod.?
- Rozšířilo ti to obzory v informacích, co jsi se dozvěděl/a? Poznání nového systému vyučování?
- Máš již zkušenosti s hledáním práce? Zaregistroval/a jsi nějaký přínos díky tomu, že jsi absolvoval/a Erasmus?
- Chtěl/a by jsi se zúčastnit podobné zahraniční mobility znovu, díky tomu co jsi absolvoval Erasmus?
- Kdyby jsi byl/a před otázkou, jestli vyjet na Erasmus a věděl/a by jsi, co víš teď, vyjel/a by jsi?
- Doporučil/a by jsi vyjetí na Erasmus dál, svým kamarádům/známým?

2. skupina - Vyjeli

- Proč jsi šel/ šla na VŠ?
- Ty jsi chtěl/a nebo rodiče? Podle čeho sis vybíral/a obor?
- Bylo to na základě, že jsi chtěl/a studovat nebo jsi spíše nevěděl co dál?
- Myslíš, že volba studovat na UHK byla správná? Jsi spokojený/a?
- Když jsi nastoupil/a na FF UHK myslel/a, očekával/a jsi, že by jsi se mohl/a zúčastnit/ absolvovat studijní pobyt Erasmus+?

Motivace

- Kdy si o Erasmus slyšel/a poprvé? Jak moc tě to zaujalo?
- Co vzbudilo tvůj zájem o Erasmus?
- Kdy jsi o výjezdu začal/a uvažovat? Dle jakých aspektů jsi se rozhodl/a vyjet? (nejvyšší míra intenzity) Měla jsi dostatek informací o Erasmus?
- Co si myslíš o propagaci Erasmus? Myslíš, že je dostatečná nebo by se na ní dalo něco vylepšit?
- Napadá tě, jak by se mohl zvýšit zájem ostatních studentů o Erasmus?
- Znal/a jsi někoho kdo už vyjel? Měl/a jsi od něj nějaké informace o Erasmus? (Koho? Co ti řekl/a?)
- Co byl tvůj hlavní důvod/ cíl, proč jsi nakonec na Erasmus vyjel/a?
- Do jaké země si vycestoval/a na Erasmus? Proč jsi se rozhodl/a vycestovat do té země? Vyjel/a jsi nakonec do země, do které jsi původně chtěl/a? Byl jsi tam spokojený/ vybral by sis jinak?
- Myslíš, že je na výběr dostatek destinací? Uvítal/a by jsi nějaké další?

Bariéry

- Uvědomoval/a sis nějaké překážky, které stáli ve vyjetí na Erasmus?
- Popřípadě musel jsi nějaké překážky překonat před vyjetím? Kdo ti pomohl?
- Měl/a jsi dostatečnou úroveň v cizím jazyce?
- Bylo jednoduché se odpoutat od rodiny, školy, zájmu, popř. práce?
- Bál/a si se něčeho?
- Vzpomeneš si, jak se k tomu stavěli rodiče a nejbližší rodina/kamarádi? Podpořili tě?
- Byl/a jsi s rodinou/kamarády v kontaktu? Jakým způsobem/ jak často?

- Jak si myslíš, že se staví k výjezdům na Erasmus tvoje katedra/učitelé? Podporují výjezdy?
- Nastal během tvého pobytu na Erasmus nějaký problém?
- Jak ti vyhovoval způsob studia, učitelé na zahraniční škole?

Očekávání/ Přínosy

- Naplnila se tvá očekávání, která jsi měl před vyjetím na Erasmus?
- Zklamalo tě něco/ předčilo tvá očekávání/ překvapilo?
- Co přátelé/ kamarádi z Erasmus? Jste stále v kontaktu?
- Co ti výjezd na Erasmus přinesl? V čem tě rozvinul?
- Co považuješ za největší přínos?
- Změnil výjezd na Erasmus tvůj pohled na určité věci/ způsob myšlení apod.?
- Rozšířilo ti to obzory v informacích, co jsi se dozvěděl/a? Poznání nového systému vyučování?
- Chceš pokračovat ve studiu a předtím jsi nechtěl/a?
- Kdyby jsi byl/a před otázkou, jestli vyjet na Erasmus a věděl/a by jsi, co víš teď, vyjel/a by jsi?
- Uvažoval/a jsi už co budeš dělat po škole, o budoucím zaměstnání? Děláš proto něco?
- Uvažoval si někdy, že vyjetí na Erasmus by ti mohlo být užitečné v budoucím studiu či zaměstnání? Máš s tím již nějaké zkušenosti?
- Chtěl/a by jsi se zúčastnit podobné zahraniční mobility znovu, díky tomu co jsi absolvoval Erasmus?
- Doporučil/a by jsi vyjetí na Erasmus dál, svým kamarádům/známým?

3. skupina - Nevyjeli

- Proč jsi šel/ šla na VŠ?
- Ty jsi chtěl/a nebo rodiče? Podle čeho sis vybíral/a obor?
- Bylo to na základě, že jsi chtěl/a studovat nebo jsi spíše nevěděl co dál?
- Myslíš, že volba studovat na UHK byla správná? Jsi spokojený/a?
- Když jsi nastoupil/a na FF UHK myslel/a, očekával/a jsi, že by jsi se mohl zúčastnit/ absolvovat studijní pobyt Erasmus+?

Motivace

- Kdy si o Erasmus slyšel/a poprvé? Jak moc tě to zaujalo?
- Zajímal/a si se někdy blíže o program Erasmus+?
- Projevil/a jsi zájem? Proč tomu tak bylo?
- Uvažoval/a jsi, že by jsi vyjel? Proč ani/ne?
- Co si myslíš o propagaci Erasmus? Myslíš, že je dostatečná nebo by se na ní dalo něco vylepšit?
- Napadá tě, jak by se mohl zvýšit zájem ostatních studentů o Erasmus?
- Máš dostatek informací o Erasmus? (kam můžeš vyjet, na jak dlouho, za jakých podmínek?)
- Znáš někoho kdo už na Erasmus vyjel? Měl/a jsi od něj nějaké informace o Erasmu? Popř. koho? Co ti řekl?

Bariéry

- Proč jsi nevyjel/a? Uvědomuješ se nějaké překážky, které ti zamezily výjezd na Erasmus?
- Co si o Erasmu myslí tvoje rodina? Ví o této možnosti? Myslíš, že by tě podpořili?
- Myslíš si, že i jedním z faktorů, že jsi nevyjel byla nedostatečná informovanost?
- Na jak dlouho si myslíš, že může student vyjet na Erasmus?
- Jak jsi na tom s cizími jazyky? Dokázal/a by sis představit studium v cizích jazycích?
- Myslíš, že je na výběr dostatek destinací? Uvítal/a by jsi nějaké další?
- Jak si myslíš, že se staví k výjezdům na Erasmus tvoje katedra/učitelé? Podporují výjezdy?
- Mohlo by něco podpořit tvůj zájem/ výjezd na Erasmus? Otevření kurzu, více aktivit se zahraničními studenty apod.?
- Jak si myslíš, že se staví k výjezdům na Erasmus tvoje katedra/učitelé? Podporují výjezdy?

Očekávání/ Přínosy

- Jaký si myslíš, že je největší přínos/přínosy když vyjedeš na Erasmus? Zajímá/ jsi se někdy o to?
- Lituješ zpětně, že jsi nevyjel/a?
- Uvažoval/a jsi už co budeš dělat po škole, o budoucím zaměstnání? Děláš proto něco?
- Uvažoval/a si někdy, že vyjetí na Erasmus by mohlo být užitečné v budoucím studiu či zaměstnání?

Ukázka rozhovoru a kódování

Legenda kódování

identifikace

studium

motivace

bariéry

přínos

Ukázka rozhovoru

Respondent č. 1: Lucie

P.V.: Tak dobře, pro začátek bych vás poprosila jestli byste se mohla nějak představit, vaši biografii, co jste studovala a třeba vaše koníčky a podobně.

L: Na bakalářském a magisterském stupni mám vystudovanou technickou podporu humanitních věd, to znamená napůl IT, napůl humanitní předměty, archeologie, historie, pomocný vědy historický, specializuji se na 3D technologie, to znamená modelace, scanning, trošku fotogeometrie, práce s těmi modely, nějaká jejich reprodukce, pro prezentační účely, pro tisk a podobně, to by jme tu byly dlouho. Hlavně, co vás asi zajímá tak na bakalářském i magisterském stupni jsem byla v zahraničí na erasmu a v současné době žiju 6 měsíců v čechách a 6 měsíců v jižní Francii kvůli škole.

P.V.: Takže studujete ve Francii a tady studujete kde?

L: Na filosofické fakultě UHK jsem zaměstnaná a studuju pod pedákem a přírodovědou.

P.V.: A když se vás teda zeptám na ten prvopočátek, když jste vlastně šla na tu vysokou školu, tak jaký jste měla záměr, proč jste šla na vysokou školu?

L: Protože jsem chtěla, nevím, a proč Hradec, protože Hradec jako jedinej měl kombinaci techniky a humanity a já jsem furt nevěděla jestli jsem jako víc ta technika nebo humanita, protože mě bavilo obojí, nakonec teda vyhrála technika, ale to humanitní mě pořád baví.

P.V.: A proč jste si vybrala zrovna UHK?

L: Kvůli, no, šla jsem si po studijním oboru a ne abych šla do nějakýho jinýho města.

P.V.: A vlastně teďka už se profilujete do toho, že budete učit?

L: No, ani ne.

P.V.: Ani ne, ne, takže tady jenom tak vypomáháte při doktorandském studiu?

L: Spíš to byla zajímavá nabídka. Když jsem dokončovala magistra, už jsem byla docela vyhraněná na ty 3D technologie a což je obor, který je momentálně strašně moderní, zajímavější, ale není moc lidí který ho dělají. Ale když se budu bavit o scanningu o tisku nebo o modelování nebo vývoji počítačových her, tak ta komunita je pořád hodně malá, takže protože jsem měla tohle zaměření, tak mi bylo nabídnuto, zda bych nechtěla nějakým způsobem to 3D realizovat, já jsem na to kávla, tím pádem jsem tady začala pracovat.

P.V.: Takže pro budoucí práci si teda představujete něco jiného?

L: Ano, protože já jsem víc řemeslník než vědec a víc mě baví, myslím si že jsem i lepší v té práci jako takové, v realizaci, kreslení, malování, no to mi trochu dělá problém, ale v tom kreslení a samozřejmě modelování a vůbec realizaci těchto věcí než sepsování vědeckých článků a teorií, což je strašně zajímavý a obdivuju lidi, který jsou skutečně vědci, ale já se mezi ně nepočítám.

P.V.: Takže tohleto berete spíš jako takový zpestření při studiu a potom se budete ubírat už jiným směrem.

L: Já to beru jako zajímavou zkušenost, za kterou jsem opravdu vděčná, že mi to bylo umožněno si to vyzkoušet, ale spíš půjdu potom, po dodělání té školy, momentálně jsem v posledních ročníkách jak tady tak ve Francii, takže teď potřebuju dodělat a pak spíš se opravdu věnovat té svojí práci.

P.V.: A když se teda přesuneme na tu část Erasmu, tak vy jste vyjela na Erasmus ve svém bakalářském studiu i magisterském?

L: Poprvé na bakaláři v druháku, což bylo na Univerzitu v Sheffieldu což je v Anglii a to byl klasický studijní pobyt půlroční, takže jeden semestr v létě jsem tam strávila, doporučuju všem, to ještě byl původní Erasmus, to ještě nebyl erasmus+, ono už je to nějaký pátek a je zajímavý si to ozkoušet **jednak jazykově vám to dá strašně moc, druhak zjistíte jak to chodí jinde, omáčknete se, osamostatníte se šíleně, prostě někdo vás hodí do vody a vy musíte plavat**, není tam nikdo kdo by vám rychle přispěchal na pomoc, aby vás, nevím co, rodiče odvezli, protože vám ujel vlak nebo něco, prostě ne, jste sama nebo i my jsme tam byli ve vícero lidech z jedné katedry, ale stejně, jako, ano, setkávali jsme se, pomáhali si, ale bylo to, je to více méně na vás, musíte si vzpomenout na slovíčka o kterých jste si nemysleli, že je vůbec znáte, najednou znáte, protože prostě musíte a pecka.

P.V.: A ten nápad vycestovat, to byl od vás? Už když jste přicházela na tuhle univerzitu tak už jste tak už jste to měla třeba v plánu?

L: **Chtěla jsem to zkusit.**

P.V.: Jo chtěla?

L: Jo jo jo, já jsem nikdy úplně nebyla ten typ, co ho ráno někam postavíte a večer ho tam najdete, voprášíte a uložíte, to jako ne, takže jsem jako chtěla.

P.V.: Takže už když jste přicházela, tak jste si už říkala, jo že je tady tahle varianta toho erasmu a že by jste vyjela?.

L: Já už jsem byla na střední škole už jsem byla venku, taky v Anglii, to bylo tenkrát v Heastings asi, nevím, dvou tří týdenní pobyt, to bylo takovej ten klasickej výměňnej, že do rodiny, dopoledne do školy, odpoledne nějakěj vejlet, což byla výuka angličtiny samozřejmě a to už na střední škole, takže mi mohlo bejt nějakějch, to bylo asi v druháku, třetáku, 17, nevím takhle nějak.

P.V.: Takže nějaký zkušenosti už jste měla.

L: Hmm, dalo by se říct.

P.V.: A když se vás teda vlastně zeptám na ten hlavní důvod, proč jste se rozhodla tam vyjet.

L: Proč ne!

P.V.: Proč ne.

L: Jo, prostě, je příležitost, je šance, proč to nezkusit.

P.V.: A měla jste třeba nějaká očekávání, co vám ten pobyt přinese? Co se týče třeba těch jazyků, tak už jste měla určitou úroveň asi...

L: No, ale jako, ano, byla jsem tam, vy se vrátíte a přestanete ten jazyk používat. Zůstane vám pasivní jazyk, ten zůstává musím říct, že docela dlouho, furt rozumíte, furt se orientujete, ale ten aktivní jde strašně rychle do háje, takže zase ten první týden než se vymáčknete, než se to v tý hlavě překloupí a začnete to používat, to chvílku trvá. Takže každěj pobyt, je ohromnej krok dopředu v tom jazykovým takovým tom pokroku, ale i v osobním růstu.

P.V.: Takže jste vlastně očekávala, že vám to něco dá, jak osobně, do vašeho osobní rozvoje?

L: Jo, jako to je prostě každěj krok, ale to už jedno, ať už jedete do ciziny nebo ať se stěhujete od rodičů do vedlejší vesnice, když to přeženu, tak i to vám strašně dá, prostě se osamostatníte, jo, najedou vám mamka nepere ponožky a nevaří vám a musíte se o sebe postarat sama, ale když jste venku, tak do toho ještě musíte zapojit vyjadřovací schopnosti a schopnost se strašně rychle učit a přizpůsobovat, protože v tom už vám jako fakt nikdo nepomůže.

P.V.: A byl tam i ten podmět vyjet z toho akademickýho hlediska, z toho studijního hlediska?

L: Asi jo, já nad tím takhle nepřemejšlim. Já se chytám příležitostí a to ať se bavíme o erasmu nebo o pracovní stáži nebo o studiu který mám tedka, prostě je příležitost, tak to jdu vyzkoušet. Když to vyjde, tak to realizuju, když to nevyjde, řeknu si okay nemělo to vyjít, protože asi, asi mě čeká něco jinýho. Nebo...Spíš mi přijde hloupý, když někdo tu šanci nebo příležitost má a nevyužije ji. Ono vás to vždycky někam

posune. Ať už je to v záporném nebo v kladném tak vás to vždycky posune, protože ty zkušenosti jsou fakt k nezaplacení.

P.V.: Takže jste o tom spíš nepřemýšlela takhle nějak do hloubky, ale spíš, je tady ta příležitost.

L: Přesně tak, jako samozřejmě i v tom profesním, i když ta Anglie ta mě úplně do profese současný moc nedala, protože jak jsem říkala, že jsem studovala technickou podporu humanitních věd, tak v tom Sheffieldu konkrétně to mají taky, ale až pro magistry. A já když jsem odjížděla, tak tady byla informace, že to je pro bakaláře, tam se zjistilo, že to není pro bakaláře, že to je až pro magistry, takže já jsem tam měla klasický, archeologický předměty, jako italikové, britanikové, nevím co, temný hrubý, Británie a takový předměty, nevím to už si taky moc nepamatuju, Římany jsme tam taky řešili něco, což bylo strašně zajímavý, ale spíš pro to, že mě to zajímá, je to svým způsobem téma, který je zajímavý si o tom poslechnout něco navíc, něco od odborníků, ale že by mě to koplo vyloženě tím směrem, jo teď se budu zajímat o britaniky a budu kopat tamhle někde pod Stonehenge, to ne.

P.V.: A zeptám se teda, proč Anglie?

L: Protože, tam byla možnost.

P.V.: Neměla jste jiný na výběr země?

L: V tu chvíli asi, možná byla ještě nějaká možnost, možná byla ještě nějaká jiná univerzita, ale to si nejsem jistá, ale mně se v Anglii líbilo už když jsem byla v tom Heasting a chtěla jsem se tam podívat ještě jednou.

P.V.: A před odjezdem, měla jste nějaké obavy? Když jste tam vyjížděla, jak jste říkala skoro sama, tak nějaký obavy jste měla?

L: Jo my jsme tam byli ve dvou, ve třech, takže úplně sama jsem nebyla, ale řekli jsme si, že se každé budeme starat o něco jinýho, takže částečně sama jo, sama ne, pak se to tam samozřejmě vyvoslilo úplně jinak a bylo toho hodně na vlastní triko ve finále.

P.V.: A nějaký obavy hrály tam roly, když jste do toho šla?

L: Asi ne, já jsem v tom docela střelec, já prostě jdu a nějak to dopadne.

P.V.: A co se týče třeba nějakých překážek, tak nebyly tam třeba nějaké překážky? Co se týče, že jste tady měla nějaké koníčky nebo zájmy, nějakou brigádu, která nešla přerušit....?

L: Já jsem se dřív živila jako průvodkyně, takže to je sezonní záležitost, tím jsem trávila prázdniny, takže to bylo v pohodě, protože jsem odjížděla někdy na přelomu roku, možná v lednu, nevím přesně, v zimě to bylo. A to jako nevadilo a ostatní, tak co vás baví, vás baví pořád, to jako je úplně jedno kde se zrovna pohybujete, to co vás baví si nesete všude s sebou a co se týče ostatních záležitostí, udělá vám to strašně, jak to říct, udělá vám to pořádek v lidech kolem vás, že zjistíte, že kdo je opravdu

jako kamarád, tak tady na vás počká a vždycky budete kamarádi, budete si mailovat, budete si psát pohledy, dopisy, co si kde si a skutečně zůstanete kamarádi. No a ti co byli rádoby kamarádi nebo spíš známí a úplně ztratěj zájem, pak vás potkaj a jo čau máš se, bylo to, nebylo to, jo takhle. Takže vám to udělá hodně pořádek v osobním životě. A taky máte čas přemýšlet nad spoustou věcí, protože, ono si tam taky vytvoříte okolí kamarádů a musím říct, že ty přátelství fungujou do dnes a to už je skoro 10 let. Se spoustou lidí jsem do dneška v kontaktu, občas se i vidíme, ale málokdy, protože jsme byli z celý Evropy.

P.V.: Jojo, takže přímo z toho Erasmu teda ty kontakty, takže se vidáte dál..

Person 1: Někdy se potkáme, málo kdy, protože už jsme taky rozstrkaný, někteří už mají rodiny a už to jde blbě, ale v kontaktu jsme pořád, jo, i to vás posune dál, hrozně vám to rozšíří obzory, jo, že už to není takový já si myslím a tečka, přes to nejede vlak, já jsem viděl. Ale bavíte se s lidma z různějch koutů světa, který řešej jinak problémy nebo mají jinej pohled na svět a strašně vás to obohatí, fakt jako najednou zjistíte, že to co jako vám říkají lidi třeba v čechách, nebo když to je němec tak v Německu taky takhle, a vám se to aspoň takhle rozšíří. Jo, dostanete ohromnej nadhleda přestanete řešit kravinu, který řeší člověk, kterej nikdy nikde nebyl, tak vám to přijde fakt jakože cože, to fakt jako řešíš, děláš si srandu, protože víte co je fakt jako řešit problém, že třeba kam přijedete, nemáte kde spát, jo, nevíte kde budete bydlet, nevíte vůbec nic, takže to vás hodně posune.

P.V.: A co se týče třeba rodičů, když jste řekla rodičům, já pojedu tady na celý jeden semestr, 6 měsíců někam studovat, podpořili vás třeba v tom nebo byl v tom nějaký problém?

L: Ne, ty se spíš jako zarazili nad tím že, tys to vydržela do druháku v čechách, cože? Tak jako dobrý tak čau. Ne, samozřejmě, že jim bylo smutno, ale naši to jako spíš mi držej palce a mám v nich jako ohromnou podporu v tomhleto, oni jako tomu dost, jak to říct, rozuměj a chápou z určitých důvodů takže jako..

P.V.: A vyhovoval vám způsob toho studia, který tam byl, že jste viděla jak to funguje tady to studium, jak to funguje v Anglii, vyhovovalo vám to víc, míň?

L: Víc mi sedí teda český vzdělávací systém, protože si myslím, že je daleko bohatší, informací je daleko víc a myslím si, že zcela upřímně, kdyby češi nebyly trubky, tak je to nesmírně inteligentní národ a to vzdělávací prostředí nebo to vzdělání vůbec jakýmu se tady pořád dostává byť ta degradace je ohromná, tak je pořád úžasná proti tomu jak je to zdegradovaný nebo ne zdegradovaný, tam ten systém byl vždycky jinej, ale když porovnáte vědomosti děcek ze základky naší a jejich, tak naše jsou prostě někdy tady a oni jsou tady. Dneska jsem potkala, to bylo několikrát ale nechci říkat za všechny, s holčinou, která studovala na výšce teď nevím jestli umění, ne umění ne, možná fyziku, možná to bylo úplně něco jinýho. A říká odkud seš a já říkám z čech, ona čech? To jsou tam ti teroristi. Říkám ne, to je Čečensko, to si pleteš. Jo, aha. Říkám hele střední Evropa, Plzeň, pivo. Jo, střední Evropa, střední Evropa, hele co je tam kolem za státy? Říkám co já vím, třeba Německo. Jo, jasně taková ta obrovská země co jsou tam ty protivný lidi. Říkám no, tak hned vedle. Jo, oni, tam je to, že vás něco baví od malička, tak v tom jste fakt jako vzdělaná a odmalička vás k tomu

vedou. Ale ty okolní obecný znalosti tam nejsou. A to byla holčička z vysoké školy, žádná trubka to nebyla, ale tam ten obecný základ tam fakt chybí.

P.V.: Takže v tomhleto shledáváte, že je to tady určitě lepší.

L: Určitě, určitě, v tom všeobecném základu jsou na tom češi hodně dobře a je škoda že se to kazí.

P.V.: A posunulo vás to teda i v tom studijním životě nějak..?

L: Asi určitě, protože, my jsme byli malinko obor a neopakovaly se nám předměty, takže ty co jsou na léto tak jsou vždycky na léto, takže já jsem vlastně další letní semestr musela udělat dva semestry najednou, když jsem chtěla končit v termínu, takže to vás kopne taky nesmírným způsobem

P.V.: Jo já jsem slyšela, že říkali, že vlastně kdo byl na erasmu tak většinou prodlužovali, že se to hodně těžko dá skloubit.

L: Ale dá se to skloubit, záleží na přístupu, jak se domluvíte s těma přednášejícíma, ale většinou když se s nima domluvíte dopředu, tak není problém.

P.V.: Jo, vycházejí vstříc, třeba co se týče tady u vaší katedry

L: Tady na katedře určitě, třeba potom co jsem byla na magistru, to jsem byla už ve francii jako na pracovní stáži, tak mi tady vyšli vstříc kompletně všichni. Jo, prostě jsem si potom udělala souhrn zkoušky, spolužáci mi dali materiály, a v pohodě. To bylo fajn.

P.V.: A naplnily se vaše očekávání, která jste měla vlastně než jste vyjížděla?

L: Asi jo.

P.V.: Nebo že by to třeba předčilo, něco co byste si nedokázala představit?

L: Hodně mě to změnilo, ta Anglie mě hodně změnila, to je pravda, to jako. To byla hodně velká změna a potom i to vrácení se sem bylo náročný na to zpětný přizpůsobení, ale a potom vlastně každý další pobyt vás nějakým způsobem kopne zase jinam, vždycky se z něho vrátíte, ne jiná, ale je tam nějaký růst, jo, prostě, je to rychlejší. Nebo teď už ne, co tam studuju v té Francii, to už je tak jako, takhle tam jezdím šest tady, šest tam třeba pět let, jo už je to takový jako normální, ale třeba i po té pracovní stáži co jsem tam byla tak to byla taky nějaká změna se se mnou stala, ale už to nebylo tak markantní, jako po té Anglii.

P.V.: že jste měla už nějaký základ, už jste věděla, jak to plus mínus chodí. A vy jste vlastně říkala, že jste potom vyjela na stáž, tak podpořil to třeba nějak erasmus, že jste viděla jak už to funguje.

L: Jo, to bylo taky vlastně přes erasmus, byla to erasmácká smlouva, ale byla už to pracovní stáž, a to jsem si komplet dělala sama, že jsem si našla tu firmu, zařídila jsem ty smlouvy, tady mi v podstatě jenom dali k dispozici ty administrativní

smlouvy, papíry a úkoly, pomohli mi to vyplnit, ale v tom shánění té práce, tak to už si člověk musí udělat sám. Samozřejmě jsou nějaký domluvený tady instituce, který spolupracují, ale protože už jsem si šla po tom 3D, tak to tady nikdo s nikým nespolupracuje, tak jsem si musela najít svojí firmu nebo svojí firmu, nějakýho svého člověka, který mě povede a v tomhle to si člověk musel udělat sám. Potom ty pracovní stáže asi takový flexibilnější, že něco je teda domluvený, kam studenti mohou jet, ale můžete si najít, domluvit se. U těch studijních stáží to šlo taky nebo nevím jestli to jde ještě teďka, já to plusko neznám, ale šlo to taky, ale bylo to daleko složitější. Přece jenom ty univerzity, že by jako odepisovali nadšeně každému studentíkovi, jako jde to, ale většinou už tam musí být nějaký kontakt, přes nějakýho přednášejícího, přes nějakého akademika, aby to šlo.

P.V.: Já si myslím, že teďka už to musí bejt, aby tam bylo, aby přijížděli i vyjížděli.

L: No to muselo bejt vždycky, ale dalo se..

P.V.: že třeba z naší katedry to nebylo možný, ale že když jste tam napsala, tak...

L: Ono jako studenti, jako student, jsem si zařídila tu pracovní stáž. Prostě našla jsem si firmu, domluvila jsem se s firmou, dobrý. Když jedete na studijní stáž, tak to de tohleto napsat někomu a domluvit se s ním, že chcete na studijní stáž, jde taky, ale je to strašně komplikovaný, především proto, že nějakýmu jako studentíkovi tamhle z Horní Dolní úplně nadšeně ty protější univerzity neodepisují, že to spíš jako fakt spolu domlouvají zástupci univerzity oficiální a zástupci univerzity oficiální z té druhé strany, to není tak, jak to říct, jednoduchý.

P.V.: No a vlastně, na tu stáž jste vyjela do Francii?

L: Ano.

P.V.: A potom jste se rozhodla, že vy se vám tam líbilo i studovat?

L: To byla taky spíš shoda okolností, jednak jsem našla způsob jak tam studovat, že to je program francouzský vlády, ale máte dva školitele, českýho a francouzskýho, ale znamená to 6 měsíců tam a 6 tady. No a já jsem se o tom bavila právě s bejvalým šéfem, ten říkal, že super nápad kdesi cosi, a hlavně když jsem tam pracovala, tak jsme občas na tu univerzitu zašli, takže jsem věděla že je tam velý zázemí pro 3D technologie, že je tam obrovskej institut informatiky a tam specializovaný pracoviště na 3D, no tak jsme nějak jakože se dohodli, to je blbý říct, on mi prostě řekl ať to tam zkusím, a tak nějak proběhl prostě takovej ten přijímací rozhovor, ve kterým mi řekli nakonec tak jo, my tě berem a od dalšího roku jsem tam začala studovat.

P.V.: A co se týče třeba s jazykovou vybaveností, asi umíte plynule francouzsky...

L: No hlady jsem ještě neumřela (smích). Jo, tak nějak se domluví.

P.V.: Tak studujete ve francouzštině předpokládám...

L: Ve francouzštině.

P.V.: Takže tady angličtina francouzština....

L: No, tak, držím se. Tak jako mám tam spolužáky, který nejsou francouzi a mluvěj anglicky. Francouzštinu spíš tak zlámanou než lámanou a jde to tady. Ale samozřejmě není to úplně fajn, at už v komunikaci s těma školitelem, ale tam teda musím říct všichni uměj perfektně anglicky, ale i třeba se spolužákama, když se jde na kafe tak se prostě bavíme všichni francouzky, ale je to takový jako hloupý. Všichni umíme anglicky, to je pravda, ale myslím si, že je lepší jako když ten člověk umí spíš i tu francouzštinu. Ale na těch technickejch oborech s tou angličtinou není problém.

P.V.: A když se teda ještě vrátíme k tomu erasmu, tak co byste řekla, že vám ten erasmus nejvíc přinesl?

L: Asi osobní růst.

P.V.: Osobní růst, aha. Změnil vám třeba pohled na nějaký věci v něčem?

L: Určitě. Jak jsem říkala před tím. **Strašně vám to otevře obzory.** To fakt jako.. žejo když koukáte z okna, přes zavřený, máte nějakou výseč jenom, pak ho otevřete a vykloníte se a vidíte daleko víc. Ohromnej nadhled a taky to, že pak přestanete řešit kraviny. Protože zjistíte, že to jsou fakt kraviny a nemá cenu na ně plácát energii. **Že se můžete dostat do situací, který musíte řešit a sebere vám tu energii a pak už nemáte ani jako chuť, řešit ty malichernosti.** Což člověk, kterej nikdy nikam nevyjel, maximálně se přestěhoval do jinýho města, úplně nepochopí jo, že se můžete dostat i do situací, v rámci Evropy, kdy jste ráda, že jste ráda, že máte u sebe aspoň svoje doklady a víc si jistá nejste ničím. Takže hodně to posune hranice vnímání a vůbec jako pohledu na všechno.

P.V.: A myslíte, že když jste takhle vyjela na erasmus, že vám to může být i nějakým přínosem v budoucnu, když si budete hledat práci, v těch pracovních příležitostech?

L: **Určitě. Myslím si že jo, dneska se to vnímá hodně pozitivně, kór když máte i pracovní zkušenost ze zahraničí,** třeba od známé, která nedělá nějakou jako třeba já nevím pro zahraniční styky nebo tak, prostě je to holčina, která dělá, teď doufám, že se to nikdy nedozví, ale v podstatě dělá takovou lepší sekretářku, z mého pohledu. Dělá administrativu, zvedá telefony, píše maily a když sháněli kolegyni, **tak veškerý životopisy, který neměli zahraniční zkušenost, rovnou vyhazovali.** Že to prostě není zajímavý. Takže si myslím, že jo. Nebo pevně v to doufám.

P.V.: A z osobní zkušenosti?

L: Jako mně to vždycky pomohlo. Jako vždycky mi to otevřelo dveře. Já pracuju jednak tady a jednak jako grafik, jak 2D tak 3D, tak samozřejmě když máte vyloženě malou zakázku tak je to ukaž co umíš nakresli, a já ti řeknu, jestli tě chci. Tam je to takový, jestli byla někde na prázdninách nebo nebyla, jakože cože, spíš je to o tom, co člověk opravdu umí. Ale když je to nějaká řekněme větší, nebo větší je taky hloupý říct, zakázka třeba většího charakteru, že tam v tom nejsou větší subjekty nebo je to pro nějakou další subjekt, je to zprostředkovaný a nebo je to pro nějakou větší společnost, tak tam už se hledí na zkušenosti. **A samozřejmě když je ze zahraničí, tak na českým písčku je to vždycky to zní honosně a vždycky to je super, i kdybyste tam**

rovnala regály, tak už máte tu zahraniční zkušenost, tak pravděpodobně umíte v cizím jazyce aspoň poděkovat a pozdravit, už jste pro ně zajímavá obecně. A mě to jako musím říct kolikrát pomohlo.

P.V.: Takže potom kdybyste to mohla doporučit, tak byste to doporučila.

L: Stoprocentně. Neříkám, že to každému přinese něco do toho profesního života, ale každýho to rozhodně vyvede z jakýsi, takovýho toho naivního světa, který máte jenom takhle. přinese vám perspektivu.

P.V.: Takže kdybyste věděla tohle všechno co víte a byla jste znova před tím rozhodnutím vyjet na erasmus nebo ne, tak byste asi vyjela.

L: Vyjela. I když, teď to současné studium je hodně náročný jak na energii, tak na čas, tak na soukromý život, ten prakticky nemáte, že za půl roku musíte stihnout to co za rok ostatní lidi a je velice těžký vyšetřit nějakou chvilku na to, abyste se vyspala, natož abyste sháněla něco jinýho. Takže jako člověk tomu dá hodně, musí tomu dát hodně, ale myslím si, že ten výsledek stojí za to a ta zkušenost je prostě k nezaplacení, takže bych to udělala znovu.